

Poslovanje Gradisa v lanskem letu

## Rezultati niso najboljši

Na 6. redni seji delavskega sveta DO 9. marca so delegati obravnavali tudi rezultate poslovanja v lanskem letu in to tako v domovini kot v tujini.

Gradis kot celota je v lanskem letu v domovini dosegel za okrog 420 milijard celotnega prihodka, porabil sredstev za 302 milijardi in dosegel 118 milijard dohodka. Večina tozgov je dosegla v planih zahtevane vrednosti, z izgubo pa sta poslovno leto 1988 zaključila tozda Kovinski obrati Maribor in Lesno industrijski obrat Škofja Loka.

Čistega dohodka je bilo v Gradisu lani za okrog 90 milijard dinarjev, za bruto osebne dohodke pa smo jih porabili okrog 81. Kršitelji predpisanih »meril« pri delitvi nismo bili.

V rezervni sklad smo namenili nekaj nad štiri, v poslovni sklad pa nekaj nad 3 milijarde dinarjev. Podrobnejšo analizo bomo objavili prihodnjic.

Podatki ne upoštevajo med letom ukinjenega tozda KO Ljubljana.

G. B.

V Podgorici pri Ljubljani smo zgradili

## Izobraževalni center za jedrsko tehnologijo

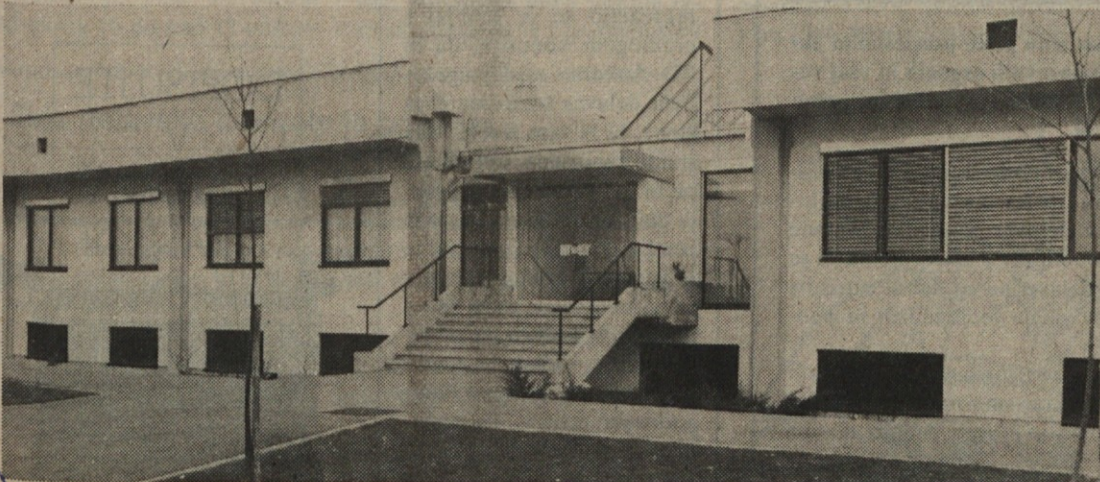
Nekaj deset metrov od raziskovalnega reaktorja TRIGA v Podgorici pri Ljubljani je Gradbena operativa Ljubljana zgradila za Inštitut Jožef Stefan in Elektrogospodarstvo Slovenije izobraževalni center za jedrsko tehnologijo.

Center je namenjen predvsem izobraževanju delavcev jedrske elektrarne Krško, pa tudi usposabljanju in izobraževanju delavcev za druge uporabnike, zlasti EGS. Ideja o gradnji centra ni nova,

porodila pa se je ob spoznanju, da je varnost v jedrskih elektrarnah najbolj odvisna od ljudi.

Prostori izobraževalnega centra za jedrsko tehnologijo obsegajo dve predavalnici, dva laboratorija za eksperimentalne vaje, študijske sobe za slušatelje, saj bodo nekateri tečaji trajali tudi leto dni, delovne prostore za osebje centra, prostore za produkcijo in skladiščenje učnih materialov ter skromno knjižnico. Skupna površina prostorov znaša 835 kvadratnih metrov.

C. P.



Izobraževalni center za jedrsko tehnologijo je zgradila Gradbena operativa Ljubljana.



Podpis pogodbe med predstavniki Gradisa in Progres.

Investicija vredna 80 milijonov dolarjev

## Garaže v Mariboru

Zadnje dni februarja so v Mariboru na ploščadi pred hotelom Slavija, tik ob Titovi cesti, položili temeljni kamen za največjo investicijo v tem delu Slovenije v zadnjem času.

Florijana Bohl, predsednica Izvršnega sveta Skupščine obci-

ne Maribor Rotovž, je položila v temeljni kamen listino o gradnji. Že naslednji dan so delavci mariborskega Gradisa, ki s pomočjo Konstruktorja izvajajo pripravljala dela za gradnjo podzemnih garaž, pričeli z delom. Podpis pogodbe o pričetku pripravljalnih del za to veliko in pomembno gradnjo je bil nekaj dni prej v Rotenturnu v Slovenj Gradcu, kjer ima delovna organizacija Progres, nosilec te investicije, svoje poslovne prostore. S strani Progres je pogodbo podpisal generalni direktor Ernest Vig, za Gradis pa direktor Gradbene enote Maribor Franc Gačnik.

Več na 9. strani.

## Iz vsebine:

- Delavski svet DO 2. str.
- LIO bo splaval 4. str.
- Pragovi za ŽG 7. str.
- Letovanje v ČSSR 15. str.



S seje odbora za standard in rekreacijo

# Penzion bo 55.000 din – plačilo v štirih obrokih

Na začetku seje odbora za standard in rekreacijo, bila je 2. marca, so se člani odbora seznanili z lansko zasedenostjo Gradisovih počitniških domov. Ker smo o tem že poročali v decembrski številki Gradisovega vestnika, samo nekaj podatkov o letošnji zimski sezoni na Pohorju: zaradi pomanjkanja snega je bilo mnogo odjav, v domu je prebivalo le 12 družin in nekaj tujih gostov, le za Novo leto je bil dom dobro zaseden. Ustvarili pa so kar nekaj priliva iz izvenpenzijskega prometa. Zasedenost v letu 1988 je bila 10 odstotna, leto prej pa 15 odstotna.

Analiza finančnega poslovanja vseh počitniških domov v lanskem letu je pokazala, da so bili tako stroški kot prihodki nekaj nižji, kot je bilo predvideno v gospodarskem načrtu za leto 1988. Znani so že finančni rezultati za lansko leto. Dosežen je bil celotni prihodek v višini sko-

raj 435 milijonov din, tozdi so združili 115 milijonov din, predvsem za pokrivanje materialnih stroškov, amortizacije in drugih poslovnih stroškov. Dodati pa je potrebno, da so nekateri tozdi ta sredstva združili šele decembra.

• Pri poslovanju je bila dosežena »pozitivna nula«, saj so tozdi v celoti pokrili nastale stroške. Končni rezultati poslovanja za posamezne počitniške domove pa so sledeči: **PD Ankaran** je posloval najbolje, dosegel je celo pozitiven rezultat v višini skoraj 4,8 milijona din, kar je zasluga zavzetosti osebja in racionalnega dela z materiali, **PD Pohorje** je posloval z izgubo v višini 71 milijonov din, predvsem zaradi slabe zasedenosti, **PD Poreč** je izkazal izgubo v višini 6 milijonov din. **PD Biograd** pa v višini 43 milijonov din, od tega je skoraj polovica amortizacije, ker je dom še precej nov.

Če upoštevamo, da je bila inflacija v lanskem letu precej višja od pričakovane, je bilo poslovanje počitniških domov, razen Pohorja, dejansko v skladu z ukrepi in priporočili, ki so jih dobili upravniki. Ti so imeli proste roke pri zapolnjevanju kapa-

citet, kar je precej doprineslo k ugodnim finančnim rezultatom. Kljub temu pa je bila zasedenost nasploh slabša kot predlani. Glede na to je odbor ugotovil, da je bilo poslovanje domov racionalno in v skladu s planom.

Sedaj, ko smo ostali brez Bio-

• Precej dela je bilo z določitvijo penzijskih cen, saj nihče ne ve, kakšni bodo stroški poleti. Delegati so se odločili, da bo stal **polni penzion v sezoni 55.000 din** na dan za delavce Gradisa in njihove odrasle družinske člane, **za otroke 45.000 din**, v pred in posezoni bo cena 45.000 din oziroma 37.000 din za otroke do 10 let. Cene bodo enake v vseh počitniških domovih.

Za negradisovce bo cena seveda višja, v Ankaranu 78.000 din, v Poreču pa 88.000 din. V primerjavi z osebnimi dohodki in cenami lani (20.000 din na dan) so cene letos relativno nižje kot lani. Možno bo tudi 5-dnevno letovanje, delavci Gradisa se bodo zanj lahko dogovorili na svojem tozdu.

**Določili so čas sezone** in pred ter posezone. Predsezona bo v vseh domovih trajala od 10. do 30. junija, posezona pa od 30. avgusta in 18. septembra. Da bi delavcem olajšali plačilo letovanja, se je odbor odločil za plačilo v štirih obrokih, da pa bi lahko zagotovili fiksno ceno in zagotovili počitniškim domovom sredstva za začetek dela, je bilo sklenjeno, da se prvi obrok plača že 15. maja, zadnji pa 15. avgusta. Obrok bodo delavcem, ki se bodo odločili za letovanje, odtrgali pri izplačilu osebnega dohodka.

Da bi lahko uresničili dogovorjeno, bo **razpis za letovanje** izšel že 10. marca, prijave bodo zbiral do 30. marca, do 15. aprila pa naj bi že vsi dobili potrdila o letovanju.

**grada, nam je ostalo v počitniških domovih še 197 ležišč, od tega 22 na Pohorju, cene v hotelih pa bodo visoke, tako da odbor pričakuje velik interes za letovanje v naših domovih in s tem visoko zasedenost.**

Odbor se je seznanil tudi z določitvijo Gradisa oziroma komisije za pripravo analize in predlogov organiziranosti počitniških domov v Gradisu, da se določi delavec, ki se bo celovito ukvarjal z počitniškimi domovi, od poslovanja do zasedenosti. Za to delo je zadolžen Alojz Polajnar iz Kadrovske službe na DSSS.

Odbor za standard in rekreacijo je še sprejel sklep, da se do 15. marca pripravijo pogodbe za začasno zaposlene v domovih čez sezono ter da se je potrebno še letos odločiti o statusu počitniškega doma, ki je najslabše zaseden, povzroča pa daleč najvišje stroške, to je doma na Pohorju.

Odločili so se tudi, da je potrebno zbrati podatke o vseh počitniških kapacitetah v Gradisu, ki jih imajo tozdi, podatke pa bi zbiral v Kadrovske socialni službi DSSS. To bi omogočilo, da bi zmogljivosti, predvsem gre za prikolice, zapolnili z delavci drugih tozdov, kadar za njih ne bo interesa delavcev tozda – lastnika kapacitet.

M. M.

## 6. seja delavskega sveta delovne organizacije

### Ukinjamo tozd Inženiring

V zvezi z reorganizacijo Gradisa smo priče pospešenim aktivnostim, ki z obravnavo na samoupravnih organih in vsaj večinsko če že ne soglasno potrditvijo, dobivajo značaj formalno pričetih postopkov.

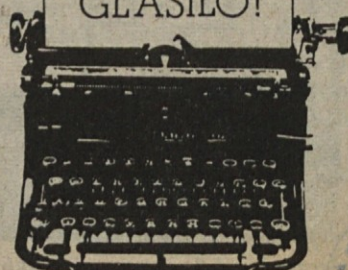
Na seji DSDO 9. marca so delegati podprli usklajena stališča in predloge 52. konference direktorjev o ukinitvi tozda Inženiring in prenosu dejavnosti v delovno skupnost Skupne službe. Postopek sprememb in dopolnitev v ustreznih aktih se lahko prične, posamezni vodilni delavci pa so dobili ustrezna širša pooblastila, ki naj bi jim omogočila večji nadzor in učinkovitejše posege.

Delegati so obravnavali še celo vrsto drugih zadev, o katerih bomo kaj več pisali kdaj drugič; tokrat smo rezervirali nekaj prostora samo za najpomembnejšo in hkrati zadnjo novico pred izidom.

G. B.

• Odbor za standard in rekreacijo se je strinjal s predlogom komisije, da bi PD Ankaran odslej upravljala delavca (oziroma družina), ki bi tam živela, bila stalno zaposlena, opravljala pa bi še tekoča dela. Skrbela naj bi tudi, da bi bila zemlja, ki pripada domu, te je več kot 4 hektarje, kvalitetno obdelana, da bi zagotavljala zelenjavo za počitniški dom. Odbor je menil, da bi bila to finančno najugodnejša rešitev, da počitniški dom in zemlja ne bi več propadala.

DOPISUJTE  
V  
SVOJE  
GLASILO!





Pod drobnogledom – Gradis in slovensko gradbeništvo v obdobju 1980–1988

# Gradis v času in prostoru

V Gradisovi analitsko planski službi so minuli mesec izdelali primerjalno analizo, v kateri najdemo ob podatkih o slovenskem gospodarstvu v obdobju 1980–1988 tudi ustrezne podatke veljavne za slovensko gradbeništvo ter v njem deleže večjih gradbenih organizacij združenega dela po posameznih važnejših ekonomskih kategorijah in kazalcih. Kljub »težki dosegljivosti podatkov«, kot so zapisali, ter dejstvu, da zakonski predpisi ter na podlagi teh spremenjeni ekonomski pogoji kot tudi učinki inflacije ne omogočajo povsem realne primerjave, saj na vse niso učinkovali enako, nam zbrani podatki vendarle omogočajo vpogled v stanje in dinamiko Gradisa glede na ostale gradbene OZD v obdobju večletnega upadanja gradbene aktivnosti v republiki.

Analiza razvršča podatke in kazalce uspešnosti na tri osnovna poglavja in to Gradis v slovenskem gospodarskem prostoru, investicijska dejavnost v tujini in Gradis v primerjavi z ostalimi večjimi gradbenimi organizacijami v Sloveniji.

## Najvažnejše ugotovitve so tele:

Leta 1980 je imel Gradis 9,8 odstotni delež vseh zaposlenih v gradbeništvo; gradbeništvo je imelo 12-odstotni delež vseh zaposlenih v slovenskem gospodarstvu. Leta 1987 se je po številu zaposlenih delež Gradisa v gradbeništvo dvignil na 10,6 odstotka, delež gradbeništva v slovenskem gospodarstvu pa je upadel na 9,6 odstotka. Absolutno število zaposlenih v gradbeništvo in Gradisu se je v zasledovanem obdobju zmanjšalo, vendar v povprečju v gradbeništvo bolj kot v Gradisu.

Delež celotnega prihodka gradbeništva v gospodarstvu Slovenije se je od 7,7 odstotka v letu 1980 znižal na 6 odstotkov v letu 1987 in je v obdobju januar-september 1988 znašal samo še 5,5 odstotka. Delež Gradisa v celotnem prihodku gradbeništva je v obdobju 1980/87 variral med okrog 10 do nad 12 odstot-

ki, v času januar-september 1988 pa je znašal 10,3. Gradis beleži v omenjenem obdobju v gradbeništvo najnižjo povprečno letno stopnjo rasti celotnega prihodka.

Nekoliko počasneje kot v gradbeništvo je naraščal tudi dohodek v Gradisu. 1987. leta je bil najnižji in je znašal 9,1 odstotka dohodka vsega gradbeništva (1980. leta 9,7 odstotka), v obdobju januar-september 1988 pa je pomenil Gradisov dohodek 10 odstotkov dohodka gradbeništva in 0,8 odstotka dohodka gospodarstva Slovenije (1980. leta 1 odstotek).

Gradbeništvo je v letu 1980 ustvarilo 10,4 odstotka akumulacije slovenskega gospodarstva, v letu 1987 pa le še 6,6. Najnižja Gradisova akumulacija (poslovni sklad + rezervni sklad) oziroma 8,8-odstotni delež v gradbeništvo je bila evidentirana 1987. leta (dva Gradisova tozda v izgubi), delež Gradisove akumulacije v gospodarstvu (in gradbeništvo) pa se je gibal od 1,1 odstotka 1980. leta v gospodarstvu (11 odstotkov v gradbeništvo) do samo še 0,6 odstotka v gospodarstvu v obdobju januar-september 1988 (ter 11,4 odstotka v gradbeništvo). Povprečna letna stopnja rasti akumulacije je v gradbeništvo

višja kot v Gradisu, v panogi pa nižja kot v ostalem gospodarstvu.

V vsem času po 1980. letu je bila Gradisova produktivnost nižja od povprečne v gospodarstvu (dohodek na delavca), v primerjavi s panogo pa več zaporednih let višja, v 1987. letu in obdobju januar-september 1988 pa nižja od povprečne v panogi; od 1980. leta, ko je v primerjavi z gospodarstvom znašala 0,88, je do obdobja januar-september 1988 zdrsnila na 0,77, v primerjavi s povprečno letno stopnjo rasti v vsem opazovanem obdobju, pa za gospodarstvom že zaostaja za okrogle štiri indeksne točke.

V primerjavi z gradbeništvom in še bolj z gospodarstvom so za Gradis neugodni tudi podatki o ekonomičnosti (dosežen celotni prihodek glede na porabljen sredstva). V vsem opazovanem obdobju je ekonomičnost zaostajala: v gospodarstvu je znašala povprečna letna stopnja rasti minus 0,1, v gradbeništvo minus 0,3 in v Gradisu minus 0,4.

Povprečna letna stopnja rasti osebnih dohodkov in skupne porabe na delavca je bila v Gradisu ves čas praktično enaka stopnji v gradbeništvo (z nihanjem v posameznih letih do +/- 5 odstotkov), vsa leta pa je krepko zaostajala za povprečjem v gospodarstvu.

Od leta 1984 stalno pada tudi število v tujini zaposlenih Gradisovih delavcev ter delež vrednosti v tujini opravljenih del. Leta 1983 je Gradisov delež v primerjavi s celotnim jugoslovanskim gradbeništvo znašal 2,7 odstotka, v letu 1987 pa samo še 0,4 odstotka. Glede na srednjeročni plan 1986–90 predstavljajo dose-

žene vrednosti po prvih treh letih komaj okrog 40 odstotkov plana. In tako naprej.

V primerjanem obdobju je bila uspešnost gospodarjenja Gradisa (donosnost) negativna (več izgub kot skupne akumulacije) v letu 1987. Pa naj bo dovolj naštevjanja!

Gornji podatki sami po sebi govore o dokajšnji togosti Gradisa v omenjenem obdobju. Posamezni »korekcijski poskusi« so bili pozni ter nedosledni ali pa premalo učinkoviti, da bi preprečili tisto, kar se je potem zgodilo: Gradis je v za gradbeništvo najbolj »kisla« leta vstopil s (pre)velikim številom zaposlenih ter v leta najbolj dragega denarja s (pre)slabimi rezultati – in (pre)malo lastnega denarja.

Analiza, iz katere smo povzeli navedene podatke, je bila narejena z namenom, da si »odpremo oči« in »nalijemo čistega vina« v času, ko se odločamo o razvojni strategiji in bodoči organiziranosti Gradisa. Skupina, ki jo je izdelala, je v povzetku opredelila tudi tri prednostna področja najskrbnejšega načrtovanja in spremljanja: učinkovitim proizvodnim programom, gibanju stroškov in finančnim učinkom vloženih sredstev ter kadrovski strukturi in številu zaposlenih delavcev.

V Gradisu smo v zadnjem času priče pospešenim aktivnostim ter vloženim večjim naporom, da bi kar najprej in kar najbolj učinkovito presegli skrb zbujajoče zatečeno stanje. PREMIKA SE, bomo zapisali za zaključek, to vsi čutimo, pot do višjih uvrstitev na podobnih razpredelnih cah pa bo še dolga in trda.

G. B.

Seja delavske kontrole je odpadla

## Vabilo za 21. marec

3. redna seja Odbora samoupravne delavske kontrole delovne organizacije, ki bi morala biti v torek 7. marca, je zaradi nesklepčnosti odpadla.

Prisotni so se dogovorili, da bodo člane ponovno vabili na sestanek v torek 21. marca ob 12. uri, dnevni red in kraj sestanka (velika sejna soba na Šmartinski 134a) pa ostaja nespremenjen.

Bo mar tole javno vabilo kaj pripomoglo k zagotovitvi sklepnosti?

G. B.





LIO po prvem polčasu družbenega varstva

# V poštev pride samo uspeh

Podobno kot smo po četrletju, tudi zdaj po polovici enoletnega obdobja, v katerem za tozdr Lesno industrijski obrat v Škofji Loki veljajo ukrepi družbenega varstva, objavljamo nekoliko širšo informacijo o poslovanju tozda in o doseženih rezultatih, ki vlivajo upanje, da bo sanacija tozda LIO uspela še pred iztekom za sanacijo določenega roka (do konca junija letos). Predsednika začasnega kolegijskega poslovnodnega organa Leopolda Ilovca v tem času nista zapustila optimizem in vera v kolektiv. Takole pravi: »Nekaj rezultatov je bilo že doseženih, so pa še velike možnosti...«. Pa preidimo k podatkom.

## – Rezultati po zaključnem računu za leto 1988?

»Niso ravno vzpodbudni, zlasti ne, če jih analiziramo in primerjamo le skozi obvezne kategorije ZR. Izkazana je bila pozitivna ničla. Vendar, pri tem ne smemo mimo ugotovitev, da so bile sv drugem polletju lani poravnane vse obveznosti iz naslova sredstev sklada skupne porabe za leto 1987 in prvo polletje 1988, da je bilo del sredstev razporejenih tudi za potrebe pokrivanja za leto 1989, da smo v tem času uspeli dvigniti osebne dohodke zaposlenim do poprečnih znotraj Gradisa, sozda GLG

in gospodarstva v občini Škofja Loka.

Prav tako ne moremo mimo ugotovitve, da smo pokrili v celoti negativne revalorizacijske razlike iz leta 1987 in prvega polletja 1988 in da smo povečali poslovni sklad iz naslova stroškov revalorizacije v višini 1,5 milijarde dinarjev. V drugem polletju 1988 nismo v dohodek vključevali tečajnih razlik iz naslova terjatve za izvršena dela v Iraku v vrednosti 602 tisoč ameriških dolarjev. Te tečajne razlike so znašale po stanju 31. decembra 1988 okrog 1,4 milijarde dinarjev, po stanju 28. februarja letos pa že 2,4 milijarde dinar-

jev. Z upoštevanjem srednjega tečaja znaša dinarska protivrednost te terjatve 4,26 milijarde dinarjev...

Pokritih je bilo še nekaj drugih obveznosti, del sredstev pa smo namenili za tekoče investiranje in vzdrževanje...

V tozdu LIO so v lanskem letu dosegli za 21,8 milijarde dinarjev celotnega prihodka. Za letošnje leto načrtujejo, da bo letga po letošnjih cenah za okrog 57 milijard, kar predstavlja indeks 262. Po stanju 28. februarja dosegajo planirane vrednosti fizičnega in vrednostnega obsega z indeksom 93 odstotkov.

Ilovca: »Tako visok planirani obseg bo težko doseči in bi že doseganje v višini okrog 80 odstotkov zagotavljalo nek povprečen poslovni rezultat. Angažiranost in že sklenjene pogodbe za domače in tuja tržišča pa nas obvezujejo in so jamstvo za doseganje dobrih poslovnih rezultatov na domačem in tujih trgih, med temi predvsem v Združenih državah Amerike.«

V LIO so uspeli (tudi s prispevkom DO Gradis k sanaciji tozda, v višini 1,4 milijarde dinarjev) bistveno izboljšati likvidnostno stanje. Še ob polletju lani je zadolženost v primerjavi z mesečno doseženim celotnim prihodkom znašala 3,2 odstotka, to razmerje pa so po novejših podatkih že zmanjšali na 1,2 do 1,4, vse ob dejstvu, da so se potrebe v absolutnih zneskih bistveno povečale.

Izredno trd oreh jim še vedno predstavlja terjatev od SCT za izvršena dela v Iraku. Terjatev je z vseh pristojnih ravni priznana in potrjena na papirjih, do realizacije pa bo verjetno potrebno čakati še dolgo časa.

## – Kadri?

»Pred in po uveljavitvi ukrepa družbenega varstva je odšlo iz kolektiva nekaj strokovnih delavcev, s prerazporeditvami in nekaj novosprejetimi delavci pa smo jih že skoraj v celoti nadomestili. Rešen, vsaj upamo tako, je tudi problem vodilnega delavca, ki naj bi po odpravi ukrepa družbenega varstva 1. julija letos prevzel izvrševanje nalog vodenja tozda!«.

## – Delo?

»Na osnovi sklenjene pogodbe za izvoz hiš v ZDA je prišlo do določenega zamika predvsem zaradi krute resnice, da je gospod **Bill Cassin** kot pomemben državnik in naš partner z izredno avtoriteto in kapitalom zaradi neozdravljive bolezni pred nekaj dnevi umrl. Zdaj naj bi še v tem mesecu prišlo do podpisa novih pogodb za 144 hiš z drugim partnerjem ter z majhnim zamikom za dodatnih 50 hiš s firmo OG-GE. Vsa ta dela prevzemamo skupaj z Jelovico vsak po polovici, co in se v tem razmerju deli tudi riziko, kot izvoznik pa v vseh primerih nastopa Slovenijales. DO Trgovina.

Svoje izdelke in storitve ponujamo tudi drugim, na primer, prizadevamo si za prodor na sovjetsko tržišče, kjer bi Armencem po potresu naše hiše prišle še kako prav...«

## – Organiziranost?

»Na seji izvršnega sveta skupščine občine Škofja Loka 28. februarja je bilo po obravnavi poročila oziroma uresničevanja sanacijskega programa postavljeno tudi vprašanje o bodoči organiziranosti tozda LIO glede na Zakon o podjetjih. Posebej po objavi članka v Dnevniku 1. marca ne želim, da bi se narobe razumeli. Oblika organiziranosti v smislu določil Zakona o podjetjih je v celoti še odprta. Pri bodoči organiziranosti bomo skušali v celoti upoštevati želje in hotenja vseh tozdrov združenih v DO GIP Gradis in se bomo v vsakem primeru združevali v sestavljeno ali združeno podjetje Gradis. S tem pa ni rečeno, da se ne bomo, kot smo se tudi doslej, povezovali s sporazumi, pogodbeno ali na drugačne načine tudi z ostalimi, seveda vse v okviru obojestranskih interesov. Sicer pa se že dolgo trudimo, da bi se bistveno povečal delež Gradisa pri naročilih naših tesarskih in stavbnomizarskih izdelkov.«

In ko smo že omenili sozda GLG, posredujmo še naslednjo informacijo. Od večine članic je bila izražena zahteva, da se s 30. junijem ta sozda ukine. Osnovni razlog za tako stališče sta izstopa DO LIP Bled in DO Gozdno gospodarstvo Bled; obema je članstvo v sozdu prenehalo 31. decembra 1988. G. B.

## Slovensko narodno gledališče Maribor

# Lep zunanji videz

• Velika drevesa na Slomškovem trgu sedaj še dopuščajo pogled na pročelje novega dela Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru, kjer so pred kratkim delavci Gradisa sneli opažni oder. Tako je sedaj ta del trga dobil prijaznejšo in lepšo podobo.

Franjo Štromajer



Rezane granitne in bakrene plošče se lepo vklapljajo v staro okolje. Temu pripomorejo tudi balkončki nad vhodi, na katerih je kovinska ograja, ki je kopija stare ograje pred Kazinsko dvorano.



Gradimo na plaži Grand hotela Metropol

## Bazeni v Portorožu

Lanskoletne slabe izkušnje z umazaním in od alg onesnažením morjem so prisilile prenekatero hotelsko delovno organizacijo, da so se odločili za izgradnjo bazenov. Med prvimi pri nas je tudi portoroški TOP oziroma njegov tozid hotel Metropol, ki je zaupal gradnjo treh bazenov našemu tozidu iz Kopra.

Koprčani so z delom začeli 6. februarja, rok za dokončanje del pa je 31. maj. Da bi pogodbeno obveznosti izpolnili, morajo delati v treh izmenah, to je 24. ur na dan, in tako bo vse do konca maja.

Da so sploh lahko z delom začeli, so morali najprej nasuti del obstoječega zaliva pod hotelom Metropol. S tem so dobili ploščad na plaži hotela Metropol na kateri bodo zgradili tri bazene s spremljajočimi objekti. Pri delu

jim kot kooperant pomaga koprski Stavbenik.

Največji bazen bo imel olimpijske dimenzije – dolg bo 50 in širok 25 metrov, globok pa od 1,2 do 1,6 metra. Manjša bazena bosta okrogla. Večji bo premera 20 metrov in globine od 0,6 do 0,8 metra, manjši pa 10 metrov, globok pa bo od 0,2 do 0,6 metra.

Vsi bazeni, okolica bazenov in strojnica bodo stali na pilotih, ki jih je naredil Geološki zavod iz Ljubljane (gre za tako imenova-



Zemeljska dela na gradbišču v Portorožu.

ne Benotto pilote). Ves objekt bo narejen iz vodotesnega armiranega betona.

V objektih ob bazenih so predvideni prostori za sanitarije, prostor za hrambo plažnih rekvizitov, bolniška soba, točilnica in prostor za prodajo vstopnic.

Bazenska školjka bo obdelana z uvoženo bazensko keramiko, bazenska terasa pa bo obložena s kvalitetno nehrsečo domačo keramiko. Pogodbena vrednost del znaša 10 milijard dinarjev.

C. P.

Združena strojegradnja Gradisa

## V pripravi program dela

Začasni poslovodni odbor, ki vodi Kovinske obrate Maribor v času trajanja družbenega varstva, pripravlja program dela za to obdobje s potrebnimi ukrepi za sanacijo tozida. Program naj bi bil narejen v začetku tega meseca, vendar bo končan približno dva tedna kasneje, predvsem zaradi priključitve ljubljanske enote (nekdanjih KO Ljubljana) Kovinskim obratom Maribor. S tem je soglašala tudi skupščina občine Maribor-Tabor, ki je sprejela začasni ukrep družbenega varstva.

Program dela naj bi bil izdelan kot sanacijski program po ustrezni metodologiji, ki jo zahtevajo banke za odobritev kreditov. Za uresničitev sanacijskega programa bo tozid namreč potreboval tudi določena bančna sredstva. Do zamika pri izdelavi programa pa je prišlo tudi zato, ker potrebujejo tekoče podatke iz bilance, prav tako pa ga je potrebno uskladiti z že izdelanim predhodnim programom TMF, tako da bo dostavljen izvršnemu svetu občine Maribor-Tabor in Gradisu predvidoma 20. marca 1989.

- Dokončno je potrjena tudi obstoječa organizacijska oblika strojegradnje v Gradisu. To je tozid Kovinski obrati Maribor s poslovno enoto (PE) v Ljubljani. V času začasnega ukrepa družbenega varstva vodi obrat v Mariboru poslovodni odbor, njegov predsednik je **Radovan Stonič**, član odbora **Marjan Gostinčar** iz Gradisovega tozida Inženiring pa je vodja enote v Ljubljani.

Sedaj, ko so že znani rezultati poslovanja v lanskem letu, delajo v KO Maribor in PE Ljubljana analize stroškovnih mest in stroškov na glavnih izdelkih. Ugotovljeno je namreč bilo, da ti v preteklosti niso bili vedno dovolj strokovno spremljani in je zato prihajalo do razlik med proizvodnimi in prodajnimi cenami. Te analize naj bi bile narejene najkasneje do 15. marca letos.

Bistvo teh analiz je tudi v tem, da se dokončno opredelijo kooperacijski odnosi z nemškima firmama Wirtgen in Voegel. Pogodba s firmo Voegel je že registrirana, potrebno pa je opredeliti še višino plana za leto 1989 in za naslednjih pet let.

V kolikor bodo dosežene ustrezne prodajne cene, z izvozom izdelkov Kovinskih izdelkov ne bo težav: s Sovjetsko zvezo so že sklenili pogodbo v skupni vrednosti nekaj čez 2 milijona klirinških dolarjev, v pripravi pa so še pogodbe o prodaji izdelkov v vrednosti 2,3 milijona klirinških dolarjev.

- Načrtujejo še prodajo 60 malih finišejev firmi **Voegel**, realizacija izvoznih poslov pa je odvisna še od prej omenjene analize lanskih cen in prodajnih cen.

V pripravi je tudi registracija pogodb o sodelovanju z **Wirtgenom**. Po dosedanjih razgovorih naj bi v letošnjem letu dosegli realizacijo v višini 1,5 milijona mark. Prodaja v Jugoslaviji bo po pričakovanjih tudi letos bolj skromna, opaža pa se tudi določeno zapiranje srbskega trga. O prodaji doma bo mogoče več vedeti aprila, po končanih bilancah in po spomladanskem Zagrebškem velesejmu. Uresničenje omenjenih pogodb bi že pomenilo za letos zadovoljivo realizacijo.

Vprašanje je samo struktura in višina lastne cene, na katero vpliva tudi tekoča zadolženost, ki je sicer še višja od dovoljene višine 3,5 milijarde dinarjev, kar močno vpliva na ceno. Težave še povečuje inflacija in dejstvo, da tudi devizni priliv in rast tujih valut ne pokriva vseh razlik v domačih cenah, predvsem repromateriala ter nespoštovanje dobavnih rokov vgradnih delov drugih dobaviteljev.

**Strojegradnja v Gradisu** – to je oba dela Kovinskih obratov Maribor – **posluje kot celota, vendar je obračun ločen**, kar pomeni, da mora tudi vsak del zase doseči že letos pozitivne finančne rezultate, ki se bodo preverjali ob periodičnih obračunih. Če se bo pokazalo, da rezultati v strojegradnji niso pozitivni, bo potrebno celotno dejavnost Gradisove strojegradnje ponovno pretehtati, ker v Gradisu ni več možnosti za nadaljno sanacijo te dejavnosti.

Redna likvidacija Kovinskih obratov Ljubljana je v zaključni fazi, urejajo še nekatere odprte zadeve v zvezi s terjatvami preteklega poslovanja tega tozida.

M. M.





V novem centru s skupno površino 703 metre je 18 lokalov.

Stanovanjska soseska Nove Jarše

## Trgovsko-servisni center

Gradnja v stanovanjski soseski Nove Jarše še ni končana, saj so spremljajoče objekte, za razliko od Novih Fužin, kjer jih gradijo vzporedno, začeli graditi (razen vrtcev, šol in trgovin) šele pred kratkim. Prvi objekt, trgovsko-servisni center je že pod streho, zgradili pa so ga v predvidenem roku delavci Gradisovega tozda Gradbena operativa Ljubljana.

Center stoji na Beblerjevem trgu, zgrajen pa je do podaljšane tretje gradbene faze. Skupna površina pritličja v katerem so lokali in kleti znaša 703 kvadratna metra. Zgrajenih je 18 lokalov, neprodani pa so samo še trije.

V trgovsko-servisnem centru bo v največjem lokalu pizzeria, poleg nje pa bodo še trije gostinski lokali za hitro pripravo toplih jedi in malic ter seveda pijače, moško in žensko frizerstvo, cvetličarna, servis bele tehnike, lokal v katerem bo fotokopirnica, prodajalna pisarniškega materiala in papirne galanterije, prodajalna revij in časopisov z

manjšim bifejem, drogerija, kozmetični salon, steklopihaštvo, sadje in zelenjava, in lokal Loterije Slovenije, ki bo tudi edini v družbeni lasti.

V treh neprodanih lokalih bi bodoči lastniki lahko opravljali naslednje dejavnosti: prodajo usnjene galanterije, tekstilni butik, čevljarstvo, optik in izdelava ključev.

Tako so v Novih Jaršah končno le dočakali enega izmed spremljajočih objektov, ki naselju omogoča drugačno življenje, kot samo spalno, ni pa to tisto, kar bi si krajani najbolj želeli, kot je pošta, banka, lekarna in še kaj.

C. P.

Varstvo pri delu

## Lani se je na gradbiščih poškodovalo 564 delavcev

Dolžnost vsakega zaposlenega v Gradisu je, da naredi kar največ za zmanjšanje števila nesreč pri delu ter za zmanjšanje resnosti poškodb, za dobro varnost pred požarom, varovanje delovnega okolja in bivalnega okolja. Kljub temu s stanjem varstva pri delu ne moremo biti zadovoljni, ker je še vedno preveč nesreč pri delu, preveč je tudi težjih nesreč, sliko pa še bolj kazi smrtni primer delavca SPO v Višegradu.

V letu 1988 se je v Gradisu poškodovalo 564 delavcev (vseh zaposlenih je bilo v povprečju 7011), ali dva več kot leto prej. Delavci zaradi poškodb niso delali 9402 dni ali v poprečju skoraj 17 dni na poškodbo. V primerjavi z letom prej je število izgubljenih dni manjše za 842 ali osem odstotkov. En delavec se je smrtno ponesrečil in to na gradbišču v Višegradu, kjer se je strojnik SPO z nakladalcem prevrnil po strmini v Drino.

Glede na število vseh zaposlenih se je poškodoval vsak dvajseti delavec. Iz podatkov je razvidno, da je število nesreč pri delu na ravni iz leta 1987, da pa se je zmanjšala resnost in pogostost.

Med tozdi ima najboljše rezultate na področju varstva pri delu SPO, sledi mu GE Nizke gradnje Maribor, DE Frankfurt in GE Jesenice, najslabše rezultate pa imajo v GE Koper, LIO Škofja Loka, OGP Ljubljana in GE Maribor.

Lani je bilo tudi 16 nesreč na poti na delo ali iz dela, od tega je bila ena nesreča (v tozdu GE

Maribor) smrtna. Na nesreče iz te skupine težko vplivamo, vzroki pa so predvsem naslednji: prometne nesreče, padci na spolzkih tleh in podobno. Za te nesreče je bilo izgubljenih 308 dni ali 46 odstotkov manj kot leto poprej.

V letu 1988 v Gradisu ni bilo registriranih požarov, ki bi povzročili materialno škodo ali človeške žrtve. V tozdi se redno opravljajo protipožarni pregledi. V sklopu izobraževanja s področja varstva pri delu je tudi varstvo pred požarom.

Tudi na področju varstva okolja lansko leto v Gradisu ni prišlo do prekoračenja onesnaženja okolja. Največji problemi glede onesnaževanja nastopajo v LIO Škofja Loka (lakirnica, kurilnica) in v Nizkih gradnjah Maribor (asfaltna baza).

Vzroki za nesreče pri delu so enaki kot že v prejšnjih letih in sicer: nepazljivost, nespoštovanje predpisov iz varstva pri delu, slabo strokovno vodenje dela, slabo tehnično varstvo, nered, neuporaba osebnih varovalnih sredstev in še kaj.

M. F.

Ponovno gradimo v Luki Koper

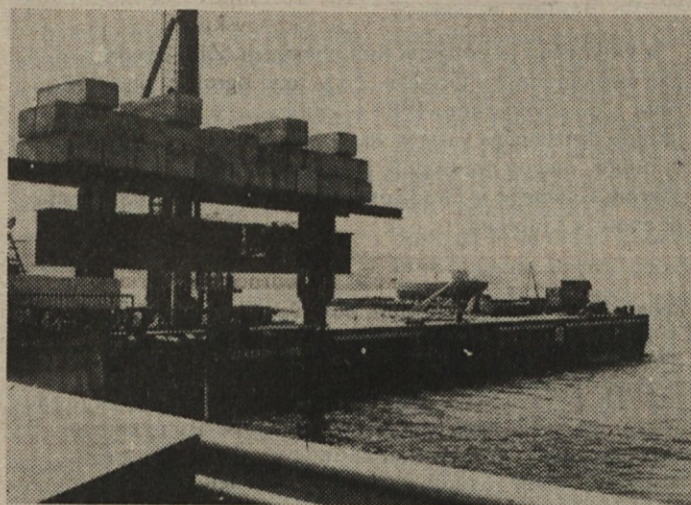
## Podaljšek kontejnerskega terminala

Da bi zadostili vse večjim potrebam po pretovoru kontejnerjev in da bi lahko istočasno razkladali dve večji ladji, so se v Luki Koper odločili podaljšati obstoječi kontejnerski terminal s čemer bodo pridobili še dodatnih sto metrov operativne obale. Delo so zaupali GE Koper.

V začetku marca so bili trije piloti že zabiti v globino 53 metrov, vendar je bilo treba najprej narediti obremenilni preizkus. Pilote so obremenili s skoraj 600 tonami. Tak preizkus je bil nujen, saj bodo na ta del obale postavili večje in težje dvigalo za razkladanje kontejnerjev, kot ga imajo sedaj v luki.

Zabiti bo treba čez sto pilotov in poleg obale v celoti urediti tudi zaledje ter zgraditi dostopni most. Vrednost del znaša 18 milijard dinarjev, obala pa mora biti zgrajena do konca novembra.

C. P.



Meritve na poizkusnih pilotih za gradnjo podaljška kontejnerskega terminala.



# Bogata sejemska aktivnost

V letošnjem letu, ko so ponovno na programu številni mednarodni gradbeni sejmi (tudi Bauma), je tudi na domačem sejmskem tržišču izredno živahno. Poleg številnih specializiranih gradbenih prireditelj, bo tudi na ostalih gradbeništvu posvečena posebna pozornost. Prav zato se tudi naša delovna organizacija skrbno pripravlja na posamezne prireditve, kjer se bomo predstavili. Vsebinska predstavitev je seveda različna, kljub vsemu pa bomo poskusili na vseh poiskati skupni imenovalac, tako da bo delež Gradisa ustrežal ugledu naše DO. Ker bomo predstavili tudi naše novo znanje, bodo naši prostori na prireditvah vredni ogleda.

**V spomladanskem delu bomo sodelovali na naslednjih prireditvah:**

**Sejem Alpe-Adria od 20. do 25. marca v Ljubljani** – predstavili bomo nove strešne predalčne nosilce po sistemu ježevk ter ostale proizvode lesnega stavbarstva in mizarstva, ki jih proizvajajo v našem obratu v Škofji Loki;

**Mednarodni gradbeni sejem od 3. do 7.**

**aprila v Gornji Radgoni** – sledi enaka predstavitev kot na sejmu Alpe-Adria, poleg tega pa bomo prikazali globoko fundiranje z vsemi meritvami – na sejmu bomo tudi praktično pokazali naš sistem, saj bomo predstavili tudi vse naše novopridobljene aparature. Poleg tega bo del razstavnega prostora namenjen tudi strojni opremi, medtem ko bomo delovno organizacijo predstavili na panojih in videu.

Na radgonskem sejmu bo tudi razstava inovacij s področja gradbeništvu, kjer bomo predstavili male kole, penetrometer in malo zabijalno napravo.

**Razstava inovacij 11. do 30. aprila v Ljubljani** – na razstavi bomo na panojih predstavili novo strojno opremo za zabijanje kolov.

**Spomladanski zagrebški velesejem od 18. do 23. aprila v Zagrebu** – ker bo podarek na gradbeništvu šele na jesenskem mednarodnem velesejmu, se bomo na spomladanskem sejmu predstavili bolj skromno.

**Razstava Cigre od 8. do 12. maja na**

**Bledu** – v okviru simpozija elektroenergetikov Jugoslavije, se bomo predstavili na panojih in z video posnetki o naši dejavnosti v zvezi z energijo;

**Razstava inovacij Rast-Yu od 31. maja do 4. junija na Reki** – nekaj od naših inovativnih dosežkov bomo predstavili tudi na tradicionalnem sejmu inovacij, kjer smo prejeli že vrsto priznanj.

**Razstava Pyhrnska AC od 26. do 28. junija v Mariboru** – ob 3. mednarodnem simpoziju o izgradnji avtoceste Nürnberg-Einz-Graz-Maribor-Ptuj-Zagreb; imenovano Pyhrnska avtocesta, se bomo kot aktivni udeleženci predstavili s panoji in video posnetki o naši cestogradnji.

Aktivnosti je torej veliko, upamo, da se vse strokovne službe zavedajo pomena takšnih prireditelj in bodo skupno z informativno-propagandnim oddelkom storile vse, da bi bila predstavitev Gradisa kar najboljša.

O posameznih prireditvah pa bomo poročali v naslednjih številkah našega glasila.

M. K.

Priporočilo ŽG – Natančnost brez odstopanj

## Novo večje naročilo železniških pragov OGP

Ponovne meritve tirne širine rekonstruiranih odsekov proge pri Preserjih ter v Dobovi pri Brežicah so pokazale, da so železniški pragovi, izdelani v Gradisovem Obratu gradbenih polizdelkov v Ljubljani, v celoti zadostili strogim predpisanim normam. Še več, pokazalo se je, da so bili ob dopustni toleranci  $\pm 1$  milimeter narejeni natančno na mero, brez odstopanj.

Skrbna priprava tehnološko zelo zahtevnega izdelka se je obrestovala. V OGP ne skrivajo zadovoljstva in vsakokrat pohvalijo izredno kakovostno in natančno narejene jeklene kovinske opaže (izdelek Kovinskih obratov Maribor), v katere vgrajujejo patentirano žico in visokovredni beton marke 500. Razen velike odpornosti na zmrazal in visoke pritiske je bila ena najpomembnejših zahtev prav že prej omenjena natančnost. Ne bomo se spuščali v tehnološke podrobnosti, v OGP so, kot smo že omenili, dosegli natančnost brez odstopanj, to pa jim je, razen novih naročil, omogočilo tudi pridobiti priporočilo ljubljanskega Železniškega gospodarstva, za pragove pa se zanimajo tudi že zunaj naših meja. Najzahtevnejši »detalji« pri izdelavi pragov je pomenila ustrežna učvrstitev in vgraditev sider, ki

omogočajo pritrdjevanje tirnic na pragove. Način vgraditve je bil skrbno načrtovan, kot način pritrdjevanja tirnic pa je bil izbran sistem Pandrol. Tak način pritrdjevanja tirnic uporabljajo v skandinavskih državah, deloma v Avstriji, ZR Nemčiji itd., zanj pa se je ogrelo tudi ŽG Ljubljana.

Ob prvih naročilih v letu 1987/88 je bilo nekaj dvomov v izbran pristop pri izdelavi pragov, kar se je kazalo v naslednjem: od angleškega partnerja, dobavitelja sidrnega materiala, je prišla pošiljka, s katero niso mogli zagotoviti predpisanih toleranc. Večkrat so preverili lastno natančnost in kasneje reklamirali dobavljeno pošiljko. Začuden nad vztrajanjem in sklicevanjem na našo natančnost, so dobavitelji reklamacijo priznali, in kot se je izkazalo kasneje, so dejansko dobavili sidra zunaj toleranc. Od takrat naprej so se stiki in

zaupanje okrepili ter utrdili in ne zrahljali, kot so se sprva nekateri bali. Po dobavi novih sider, s tolerancami ni bilo več težav – odstopanj od zahtevanih mer pa tudi ne.

• Obstoječa oprema v OGP omogoča enakomerno proizvodnjo železniških pragov skozi vse leto in to okrog 35.000 pragov letno. Povedali so nam tudi, da bi lahko v primeru večjega naročila z novimi vlaganji v opremo (pokritega prostora imajo dovolj) to količino tudi nekajkrat povečali.

Z ozirom na načrtovane rekonstrukcije posameznih odsekov železniških prog je bila med Gradisom in Železniškim gospodarstvom Ljubljana v februarju letos sklenjena nova pogodba o izdelavi – dobavi betonskih železniških pragov za dolžino okrog 20 kilometrov proge. Vrednost tega naročila je bila na dan 1. januarja 1989 okroglo štiri milijarde dinarjev. Za ta posel je bila medtem tudi že sklenjena

pogodba z angleškim dobaviteljem sidrnega materiala v vrednosti blizu 160 tisoč angleških funtov. Uvozni postopek za material, ki ga bodo delavci OGP vgradili v svoje pragove, je tekel prek Metalke.

Če primerjamo vrednost tega naročila z zmogljivostmi v tozdu OGP, potem to naročilo pomeni okrog 16 odstotkov vsega načrtovanega letošnjega prihodka tozda. Za izdobjo sta določena dva termina; 18.000 kosov morajo narediti do septembra, nadaljnjih 15.000 pa do prvega četrtertletja 1990.

Proizvodnja železniških pragov v OGP je, tako pravijo, glede na ceno in tehnologijo primerljiva s proizvodnjo drugih proizvajalcev v svetu, glede na kakovost pa so celo nekoliko pred drugimi.

Kot so povedali, jih je nedavno presenetila zahteva avstrijskih železnic, da naj dostavijo ponudbo za svoje železniške pragove. Ponudba je bila odposlana, k ponudbi pa je bilo priloženo tudi spremno referenčno pismo ŽG o ustreznosti pragov za vgradnjo.

G. B.



# Čez zimo dobra zasedenost

Lansko leto je Gradbena operativa Ljubljana poslovala uspešno. Med letom so sprejeli rehalans gospodarskega načrta, ob koncu pa dosegli prvotni plan. Napolnili so tudi sklade; za akumulacijo pa so nemanili celo več, kot so predvideli.

Direktor tozda Jože Ločnikar je povedal: »Angažiranost je trenutno bolj slaba, za letos imamo pridobljenih le 30 odstotkov del, zato so vse naše aktivnosti usmerjene v pridobivanje dela in zaposlitve kapacitet. Pravzaprav smo imeli srečo, da smo čez zimo pridobili dela za IMV v Novem mestu. V treh zimskih mesecih smo v dogovorjenem roku izvedli del za 15 milijard dinarjev in zaposlili običajne zimske viške delavcev. To je še bolj pomembno zato, ker se je v tem času sprostilo precej delavcev na nekaterih ljubljanskih gradbiščih, kot sta Jožef Stefan in Podgorica. Eno od pomembnejših gradbišč je

bodo pričela dela na energetskih objektih. S Celjani naj bi gradili Termoelektrarno 3 v Trbovljah. Upamo tudi na sodelovanje pri gradnji cest na Dolenjskem in Gorenjskem.«

O reorganizaciji je Jože Ločnikar menil, da je potrebno ohraniti to, kar deluje in izboljšati, kar ne velja. Veliko je odvisno od ljudi, od njihove sposobnosti in zavzetosti. Večjo vlogo bi morali dati kapitalu, tozdom pa zagotoviti večjo varnost, saj jih je sedanje pokrivanje izgub precej stalo. Strinjajo se sicer s solidarnostjo, toda biti mora povezano z odločanjem.

• Direktor tozda je na kratko pojasnil tudi odločitev o uvajanju sistema narivne gradnje premostitvenih objektov: Nizke gradnje Maribor uporabljajo montažni sistem pri gradnji premostitvenih objektov. Dogovorjeno je bilo, da se bo Gradbena operativa Ljubljana usposobila in opremila za gradnjo mostov po narivni tehnologiji, ker nekateri investitorji zahtevajo tudi ta sistem.

Narivni sistem, obdelal ga je Biro za projektiranje Ljubljana, pri katerem betonirajo na gradbišču, je po vsem sodeč tudi zelo racionalen, saj so transportni stroški za prevoz elementov za montažni sistem že zelo veliki. Gradbena operativa Ljubljana je že osvojila vse stopnje delovnega procesa, tako da lahko začne delati po tem sistemu takoj, ko bi bilo potrebno.

še adaptacija železniške postaje v Ljubljani, drugače pa imamo predvsem manjša gradbišča.

Precej je že občuten padec finančne moči investitorjev, saj se dela bolj počasi odpirajo. Nasploh je potrebno za pridobitev del zelo spustiti cene, ker je na licitacijah konkurenca zelo velika, tako da končna cena ne zagotavlja skoraj nobene akumulacije, ampak le zaposlitev delavcev.

Upamo, da bomo dobili gradnjo skladišča v jedrski elektrarni v Krškem. Računamo tudi, da se

V teh časih, ko je vse manj gradenj po naročilu in vse več za trg, je potreben privlačen program in prilagajati se je potrebno trgu. Pridobiti bo potrebno drugačne profile strokovnjakov, kot so sedaj v gradbeništvu, takih, ki bodo znali tržiti in pravilno oceniti tveganje, kdaj se splača sprejeti posel »staro za novo«, to je, ko je del plačila nepremičnina naročnika, kot je to primer pri gradnji srednje gostinske šole v Ljubljani.

Pri številu zaposlenih ne predvidevajo rigoroznega zmanjšanja, računajo le na naravno fluktuacijo in to pri režiji, srednjih kadrih in tudi delavcih, ki se jih da najeti za enkratna večja dela, medtem ko jim primanjkuje visoko kvalificiranih kadrov.

V Gradbeni operativi tudi menijo, da je škoda, da Gradis ni bolj prisoten v tujini, saj se le tam, kjer je prosta konkurenca, zares dokaže. V Gradisu pa zaradi dosedanjega dela na Srednjem vzhodu obstaja kar nekakšen strah pred tujino.

M. M.



Pošta na Ravnah je že končana. Računajo, da jo bodo odprli maja, novo telefonsko centralo pa naj bi montirali oktobra.

## Dela se kažejo, vendar se časovno odmikajo

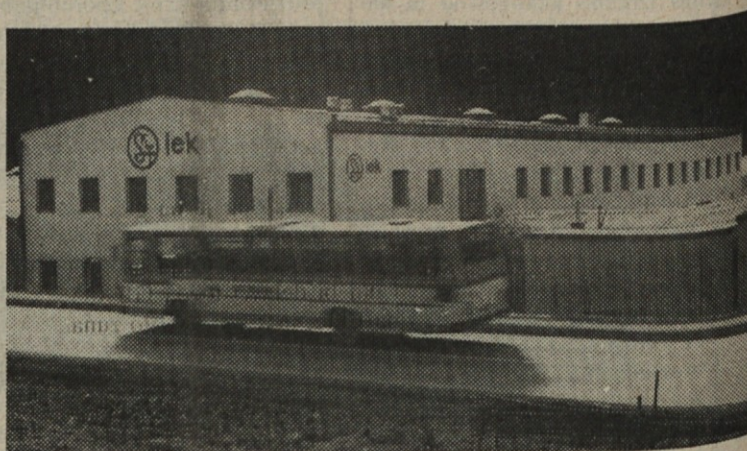
Kljub pomanjkanju del, ki je na Koroškem še bolj izrazito kot drugje, upajo v našem tozdu v Ravnah, da se tako slaba angažiranost, kot so jo imeli v istem obdobju lani, skoraj ne more ponoviti.

Če so bili lani v takšnem času skoraj brez vsakega dela, pa tudi večjih objektov, ki bi jih lahko gradili, ni bilo, je letos le nekoliko boljše. Kakega posebnega dela trenutno res nimajo, se pa kažejo nekateri projekti, ki vlivajo nekaj več upanja za nadaljevanje poslovnega leta.

V tem času pa upajo, da bodo začeli z gradnjami v Prevaljah in v Dravogradu. V obeh primerih se dokumentacija še ureja, šlo pa bo za poslovno-stanovanjska oziroma poslovno-trgovinska objekta grajena za trg.

C. P.

DOPISUJTE  
V  
SVOJE  
GLASILO!



Proti koncu gre gradnja tovarne umetnih zob, ki jo v Prevaljah za ljubljanski Lek gradi naš toz GE Ravne na Koroškem. Redna proizvodnja umetnih, trislojnih poliakrilnih zob naj bi stekla že letos. Na začetku naj bi letno izdelali tri milijone zob, od katerih bo en milijon namenjen izvozu.





Nadaljevanje s 1. strani

## Garaže v Mariboru

Poleg Gradisa in Konstruktorja so bili prisotni tudi predstavniki Energoinženiringa iz Ljubljane in trajne delovne skupnosti Artum iz Ljubljane, od koder je tudi avtor projekta arhitekt **Zoran Kreitmayer**.

Vodja projekta **Dezider Balaz** je povedal, da bo gradbena jama za garaže globoka 13,5 metrov, v garažah pa bo prostora za 1100 avtomobilov. V garažnem objektu bo tudi avtopralnica, dva manjša avtoservisa in drugi objekti, ki spadajo k taki gradnji. Površina parkirne hiše bo znašala kar 17.000 kvadratnih metrov. Že konec tega leta naj bi v teh garažah parkirali prvi avtomobili.

Prihodnje leto pa naj bi pričeli z gradnjo hotela Holiday Inn v katerem bi naj bilo od 600 do 650 postelj. Skupna hotelska površina znaša kar 30.000 kvadratnih metrov. Tako visoka kategorija hotela zahteva seveda tudi bazen, ta naj bi bil v devetem nadstropju, gostinske prostore (1171 sedežev), bar, banketne dvorane, narodno predstavljajo, kongresno dvorano, igralnico, cocktail bar, savno, trim kabinet, razne butike, drugstore, salone za družabne igre in še veliko drugega.

V slovesnem nagovoru pri poaganju temeljnega kamna in listine je poleg predsednice izvršnega sveta Skupščine občine Maribor **Rotovž Florijane Bohl**, spregovoril tudi generalni direktor Progre-

sa iz Slovenj Gradca **Ernest Vig**, ki je med drugim dejal: »Želel bi poudariti, da smo imeli v Mariboru veliko razumevanja za to gradnjo, saj je razmeroma hitro prišlo do realizacije začetka gradnje.

Vrednost vseh objektov – garažne hiše, hotela in poslovnih prostorov – smo ovrednotili na 80 milijonov dolarjev. Dosedanja 85-odstotna zasedenost mariborskih hotelov dovolj zgovorno priča o pomanjkanju prenočitvenih zmogljivostih v Mariboru.«

Franjo Štromajer

Podlaga sporazuma med Skupščino občine Maribor, Rotovž s sodelovanjem Skupščine mesta Maribor in Drosesom iz Slovenj Gradca, podpisano danes, 27. februarja 1989.

### ISTINO

V temeljni kamen za izgradnjo parkirne hiše hotela Holiday Inn ter poslovne zgradbe

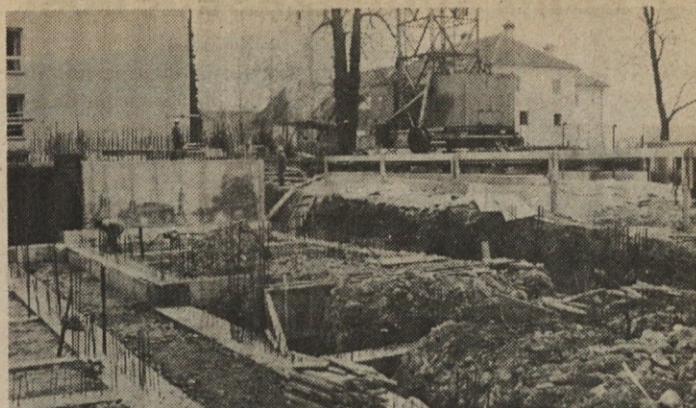
Nosilec projekta - Progres Slovenj Gradec  
Avtor ločnega projekta - Zoran Kreitmayer, dipl. inž. arh.  
Izvajalec pilotežna del - Gid Gradnja  
in sgo Konstrukcije in Maribor  
- Energoinženiring iz Ljubljane

V Mariboru, danes, 27. februarja 1989

Ernest Vig  
Rotovž Florijane Bohl



Listino o gradnji parkirne hiše, hotela in poslovne zgradbe so vgradili v temeljni kamen.



Temelji za dom upokojencev v Loki pri Zidanem mostu so že narajeni.

V Loki pri Zidanem mostu

## Dom upokojencev Tabor

V majhni vasici Loki med Zidanim mostom in Radečami gradijo delavci našega tozda GE Celje prizidek k obstoječemu domu upokojencev. Delo, ki je vredno 2,7 milijona dinarjev, mora biti končano do konca leta.

Objekt je projektiran kot jugovzhodni prizidek k obstoječemu prizidku stare graščine. Z obstoječim prizidkom bo povezan z vmesnim traktom, v katerem bo tudi vhod v novi objekt.

V prvi varianti je bila predvidena le gradnja objekta namenjenega kotlovnici in novi pralnici, vendar so se kasneje, v drugi varianti, odločili za pritičen objekt nadzidan z dvema etažama. Za to so se odločili predvsem zaradi sorazmerno pičlih bivalnih površin, ki so v stari graščini tudi nefunkcionalne.

V prvem in drugem nadstropju bo po osem troposteljnih sob, v tretjem nadstropju (gre pravzaprav za izzidano podstrešje) pa bo osem dvoposteljnih sob. S tem bo dom pridobil 68 novih, sodobnih ležišč.

Skupni prostori, ki so v pritličju, vsebujejo tri razdeljevalne kuhinje, prostore za sestro in negovalko, shrambo za perilo, likalnico itd. Servisni prostori, ki so v kleti, pa vsebujejo kotlovnico, pralnico in druge spremljajoče objekte. Skupna neto površina novega doma je 1947 kvadratnih metrov.

C. P.

V središču Celja

## Gradbišče »zasedli« arheologi

Le slaba dva tedna so tekla pripravljala dela za gradnjo nove trgovine Elita v Celju. Ker se gradbišče nahaja na območju, kjer so že našli ostanke arheoloških izkopanin, je bilo delo stalno pod nadzorom strokovnjakov iz spomeniškega varstva, ki so ob prvih, sicer manjših najdbah (našli so nekaj koščkov stare posode, najverjetneje iz 1. st. n. š.), vsa gradbena dela ustavili, tako da je na gradbišče prišla ekipa arheologov, ki sedaj izkop vrši ročno.

Gradbišče se nahaja ob Gubčevi ulici v središču Celja na mestu nekdanje gostilne Kruek. Na njem naj bi delavci tozda GE Celje zgradili objekt v katerem bo trgovina Elita, in ki bo s svojo zunanostjo sledil predhodno porušeni stavbi.

Trgovina bo imela klet, pritličje in mansardo. Klet bo namenjena shranjevanju aranžerskih pripomočkov, fototemnici in spremljajočim prostorom (sanitarije, prostor za čistila, garderobe, skladišče embalaže), pritličje prodajalni čevljev, mansarda pa prodaji usnjenih izdelkov in pletenin.

Gradbena dela so bila na gradbišču Elite ustavljena 10. februarja in kdaj se bodo ponovno nadaljevala je težko napovedati. Glede na ročni izkop, ob katerem je treba pregledati in preveriti vsako lopato

zemlje, lahko napovedujemo, da se bodo arheologi na gradbišču zadržali še nekaj mesecev, kar pomeni, da se bo odmaknil prvotni rok za izgradnjo trgovine, ki je bil predviden za konec junija letos.

C. P.



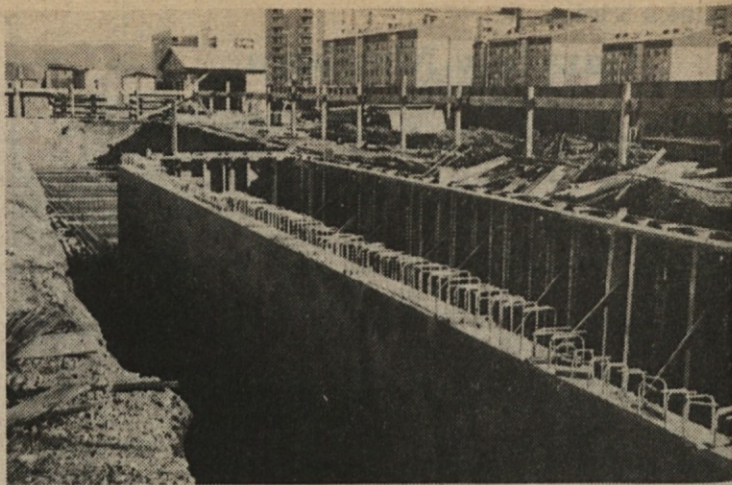
Arheologi ročno izkopavajo temelje za trgovino Elita v Celju.





Urejanje okolice novega servisnega centra v Novih Fužinah.

Servisni center in obrtna cona v Novih Fužinah



Prvi betoni so vgrajeni, čez nekaj mesecev bo stavba že pod streho.

## Gradbena operativa Ljubljana vse več zida za trg

Šola v zamenjavo za hotel

### Nova gostinska šola

Pred nekaj dnevi so delavci Gradbene operative Ljubljana pričeli s pripravami na gradnjo še enega pomembnega objekta v Novih Fužinah v Ljubljani – gostinske srednje šole. Tako bodo imeli fužinski otroci možnost nadaljevati šolanje kar v neposredni bližini osnovnih šol.

Ograja okoli bodočega gradbišča že stoji, odvažajo pa že vrhno, rodovito plast zemlje, tako da bodo z izkopi pričeli čez nekaj dni. Prvi učenci naj bi sedli v šolske klopi že 15. ok-

• Kot del plačila je Gradis oziroma Gradbena operativa dobila hotel Bellevue s pripadajočim zemljiščem v ljubljanski občini Šiška (blizu hale Tivoli – za slabše poznavalce Ljubljane). Hotel bo lahko Gradbena operativa uporabila po želji, imela zase ali pa prodala.

Upamo lahko, da nam bosta vsaj gostinstvo in turizem šla dobro od rok.

tobra letos, zato bodo morali delo že od vsega začetka organizirati v dveh izmenah.

Solo je naročil Gostinski šolski center iz Ljubljane, ki je tudi delni financer in je del gradnje plačal z avansom, del bo plačala republiška izobraževalna skupnost, del pa prispeva Gradis v obliki kreditiranja gradnje. Skupna vrednost šole je ocenjena na 25 milijard dinarjev.

M. M.



So koli v dovolj ravni vrsti? Dobra priprava je zlata vredna.

Naselje Nove Fužine na vzhodnem obrobju Ljubljane, ki štejejo okoli 17.000 prebivalcev, postopoma dobivajo tudi objekte za razne vrste dejavnosti in uslug, ki jih tako veliko naselje nujno potrebuje, da lahko bolj normalno zaživi – da torej stanovalcem ni potrebno za vsako malenkost oditi v center Ljubljane. K temu je veliko pripomogel tudi Gradis, oziroma Gradbena operativa Ljubljana.

Tako v teh dneh delavci Gradbene operative končujejo gradbena dela na dveh objektih v servisnem centru ob stari Zaloški cesti. Urejajo še okolico in opravljajo še nekaj drobnih del. V moderno zasnovanih stavbah si bodo svoje poslovalnice ali delovne prostore uredili ponudniki raznih storitev. Stavbi sta namreč dokončani do četrte faze, tako da si jih bodo kupci opremili po lastnih željah in potrebah.

Sredi letošnjega februarja so delavci Gradbene operative Ljubljana pričeli graditi dve stavbi na zahodnem delu cone določene za obrtne storitve med novo Zaloško cesto in železniško progo blizu Fužin. Stavbi, ki jih dela Gradbena operativa za trg, bosta po 15 metrov dolgi in široki šest metrov, enonadstropni in delno podkleteni. V obeh skupaj bo devet lokalov oziroma delavnic. Projekti za stavbe so bili narejeni v Gradisovem ljubljanskem Biroju za projektiranje.

Tudi ta dva objekta bosta narejena do četrte gradbene faze – narejena bo fasada, notranji grobi ometi, v lokale bodo napeljani komunalni priključki, ki jih bodo naprej po lastnih željah razpeljali uporabniki prostorov. Na gradbišču je trenutno 20 delavcev, ki bodo z gradbenimi deli končali predvidoma čez pet mesecev.

Zemljišče, ki je predvideno za

obrotno cono, je kupila Gradbena operativa Ljubljana in če se bo uresničevala načrtovana politika podpore drobnemu gospodarstvu, bo na tej lokaciji gotovo kmalu zraslo še več objektov, saj jih je vseh skupaj v urbanističnem načrtu predvidenih trinajst.

Tako stavbi v bodočem servisnem centru kot v obrtni coni dela Gradbena operativa za trg – torej z lastnim denarjem. Kupce je sicer vedno težje najti, prostori pač niso poceni, vendar je usmeritev za takšno gradnjo dolgoročno gotovo dobra. Bolje se je angažirati, raziskovati tržišče in iskati kupce ter imeti delo, kot pa čakati in odgovarjati na ponudbe. Za takšne vrste poslov pa bomo v Gradisu potrebovali še komercialiste, ki se bodo sposobni spopasti tudi s takim, za nas do sedaj bolj malo znanim delom.

Pri tem je potrebno imeti dobre programe in čim več lastnega denarja, saj je sposoben zelo drag. Sicer je tudi res, da v teh časih, predvsem zaradi velike inflacije in nepredvidljive zakonodaje ter denarne politike, kakor tak posel mogoče ne prinese zaželenih rezultatov, vendar, če hočemo ostati »veliko« podjetje, ne le po številu zaposlenih, moramo biti tudi prodorni, angažirani, odprti za nove ideje in pristope, sicer se bomo izgubili v morju povprečnih.

M. M.



Elektrodelavnica Nizkih gradenj

## Kvalitetno delo v skromnih pogojih

Med prvimi, ki pridejo na bodoče gradbišče, so tudi električarji. Brez njih se pravzaprav ne more pričeti graditi noben objekt, saj je pri gradnji elektrika nujno potrebna. Ne dosti manj pomemben je telefon, ki ga tudi napeljejo – zraven pa morajo imeti še dobre zveze na pošti, pravijo sami, da čim prej dobijo linijo. Gradbena enota Nizke gradnje iz Maribora ima skupino električarjev, ki bi jih bilo veselo ne le vsako gradbeno podjetje, ampak tudi še kakšno drugo, ki ima še več opravka z elektriko.

Vodja elektrodelavnice, ki ima sedež na Pobrežju, v skromni stavbi na prostoru obrata betonskih izdelkov, je **Ivan Kos**, njegova pomočnika pa sta **Tone Lorbek** in **Stanko Praznic**.

V elektrodelavnici je zaposlenih 16 delavcev, ki so usposobljeni za montažo vseh vrst električnih napeljav: gradbiščne, hišne in čestne razsvetljave do urejanja začasne semaforizacije. V nekaterih drugih gradbenih podjetjih imajo za taka dela samostojne enote, v Gradisu pa tudi večje enote nimajo take skupine. Zato velikokrat delajo tudi za druge Gradisove tozde.

V pretesni in preslabo opremljeni delavnici – kaj se hoče, tudi za to ni denarja – se lotijo tudi popravil, ki bi jih kdo drug raje prepustil bolj specializiranim strokovnjakom. Njihova sposobnost in iznajdljivost se pokaže tudi tedaj, ko ni pravih rezervnih delov in morajo pač malo improvizirati.

Vendar so kljub širokemu obsegu del želeli znati še več. Zato se je nekaj delavcev udeležilo seminarja za delo z visokonapetostnimi napeljavami in seminarja za plinske napeljave.

Njihova osnovna naloga je vzdrževanje in izgradnja elek-

tričnih instalacij na gradbiščih Nizkih gradenj. Ker pa pri vzdrževanju ni bilo dovolj dela, so šli še v zunanje pogodbe. Za tuje naročnike delajo predvsem na gradbiščih, kjer sodeluje njihov tozd, to pa so v glavnem premostitveni objekti in elektrarne. S kvalitetno opravljenim delom so uspeli, da jim zunanji naročniki zaupajo tudi zahtevna dela.

Praktično ni bilo gradbišča Nizkih gradenj, kjer ne bi bili prisotni. Uspešno so delali na primer v Mavčičah, v Solkanu, v Forminu, v Iraku. Nizkim gradnjam in drugim Gradisovim tozdom so prihranili veliko denarja, ko jim ni bilo potrebno najemati drugih delavcev.

Večja gradbišča, kjer delajo, so vsi trije odseki tretje etape hitre ceste skozi Maribor (delali so tudi na 2. etapi od Ptuijske ceste, do pokritega vkopa, kjer pelje cesta do dvoetažnega mostu, na samem mostu in cesti do Einspielerjeve ulice), za Gradbeno enoto Maribor delajo vso javno razsvetljavo v sklopu nove avtobusne postaje v Mariboru, kjer so že oziroma še bodo postavili 20 šestnajstmetrskih stebrov za luči in potegnili 700

metrov raznih vodnikov. Seveda delajo tudi v Višegradu.

Njihovo delo tudi ni vedno prijetno, stalno morajo biti prisotni na gradbiščih in biti vedno na razpolago, tudi čez praznike, če gre na kakšnem gradbišču kaj narobe. Njihov glavni dobavitelj materiala sta Elektronabava Ljubljana in Jeklotehna Maribor, projektant pa je v glavnem Elektro Maribor.

Delavci elektrodelavnice Nizkih gradenj so že dokazali, da so dobri in vestni delavci, zelo spretni in iznajdljivi, ko se je potrebno spopasti s težavo. Sedaj ko tudi k nam vse bolj intenzivno prihaja doba elektronike, ki se nahaja skoraj v vsakem stroju ali napravi, se bodo gotovo počasi lotili tudi te. Upajmo da bodo uspešni, saj so popravila teh naprav zelo draga. M. M.



Ivan Kos, vodja elektrodelavnice Nizkih gradenj, ob njem Tone Lorbek in Stanko Praznic.

### Novice iz »totega konca«

V mariborski Gradbeni enoti so bili v zadnjem času že zelo zaskrbljeni, saj kljub izredni angažiranosti delavcev v komercialni ni bilo pridobljenega kakšnega večjega dela in kazalo je, da bodo v enoti ostali brez dela.

Ogorčeni so tudi nad načinom, kako so nekatera dela izgubljali.

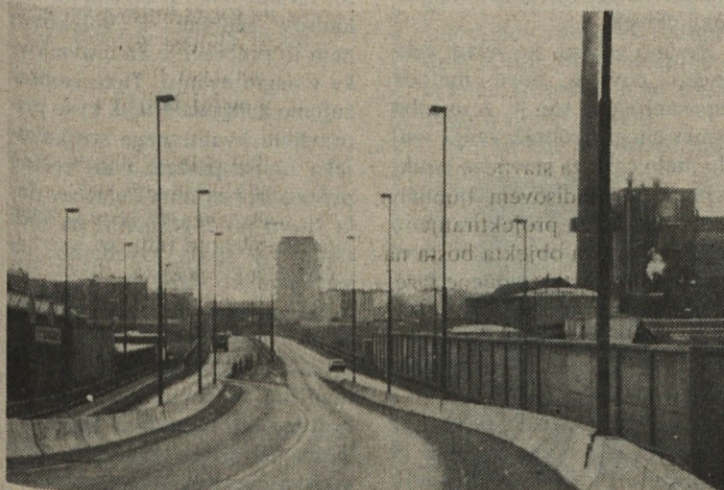
Tudi znotraj Gradisa bo potrebno, predvsem pri skupnem nastopu, postoriti še marsikaj. Ne bi se smelo dogajati, da bi morebitno že skoraj pridobljeno delo izgubili prav zaradi notranjega nesporazumevanja. Izredno dobro pripravljena ponudba za gradnjo velikih garažnih prostorov v Mariboru (pripravljajo pa tudi ponudbo za gradnjo hotela in poslovne hiše) je sicer rodila uspeh, toda na tem koncu Slovenije je »v igri« še nekaj objektov, ki zahtevajo pošten pristop.

...

V Gradisovem centru za izobraževanje so se odločili, da pripravijo seminar izobraževanja za inštruktorje. Seminar je bil 16. in 17. februarja v počitniškem domu na Pohorju.

Poleg predavateljev iz Gradisa so sodelovali tudi strokovnjaki od drugod. Zadnji takšen seminar je bil pred dvema letoma, teme letošnjega pa so bile mladostnik na gradbišču, vloga dnevnika v procesu usposabljanja učencev, vpliv subjektivnega in objektivnega ocenjevanja, varstvo pri delu in še druge.

Več o seminarju pa v posebnem prispevku Ludvika Rudolfa.



Eno od večjih del električarjev Nizkih gradenj je tudi osvetlitev hitre ceste v Mariboru – pogled od Einspielerjeve proti dvoetažnemu mostu.



O stresu (2)

## Človekov značaj in stres

Občutljivost za stres in intenzivnost reakcije nanj sta odvisni od človekove osebnosti in telesne zgradbe.

Nekateri raziskovalci so proučevali vedenje ljudi, da bi ugotovili, v kakšni meri je povezan značaj z boleznimi, ki jih lahko sproži stres. Ljudi so razdelili v dve grobi skupini. V tiste, ki trpijo zaradi nenehne časovne stiske in tiste, ki gledajo bolj stvarno na to, kaj lahko naredijo v določenem času.

Pripadniki prve skupine so bolj nagnjeni k boleznim, ki jih povzroča stres. Označili bi jih kot hitre, nestrpne, so točni in ne marajo netočnosti pri drugih, morajo voditi in zmagati, imajo veliko življenjske energije, so uspešni poslovneži in hitro prezrejo simptome stresa. Ta tip ljudi se navadno ne nauči krotiti svojih lastnosti. V življenje in delo vlagajo silne napore, kar pa se konča tako, da jih napori izčrpajo, delovna učinkovitost pada, za enake rezultate morajo vložiti vedno več naporov. Znaki izčrpanosti se kažejo v obliki glavobolov, bolečin v mišicah, nenehni utrujenosti.

Druga skupina ljudi pa gleda na to, kaj lahko stori, bolj stvarno, so bolj lagodni in si vsako situacijo bolj temeljito ogleda, kot prva skupina. Majhne neprijetnosti smatrajo kot malenkosti in prihodnost jih ne skrbi toliko. Kljub temu jim navadno ne manjka energije in ni nujno, da so leni. Ta skupina ljudi ima v sebi najmočnejše orožje proti stresu – to je poznavanje realnosti.

Če smo rekli, da so ljudje iz prve skupine uspešni poslovneži, so tisti iz druge skupine uspešnejši, kadar je treba odločati. Ljudi iz prve skupine tudi pogosteje srečujemo v stresnih poklicih. To so na primer poklici, ki zahtevajo stalno maksimalno koncentracijo, pogosto potovanja v časovni stiski ali na daljše razdalje, ko se v organizmu zato podira biološki ritem ipd. Vendar pa je pomembne še drugi vidik pri tem, kdaj je neko poklicno delo stresno. To pa je vedno takrat, ko svojega dela ne maramo, če mu zaradi zahtevnosti nismo kos, če delamo pod pritiskom itd.

Le kadar pomeni trdo delo človeku samouresničevanje, tako delo ni neugoden bolezenski stres in je človekovemu vsestranskemu razvoju in utrjevanju v prid.

Za ljudi, ki so po naravi zelo storilni, je stres življenjski napoj in pri njih se pogosto pojavi »razbremenitveni stres«, ko poklicni pritisk poneha, posebno ob odhodu v pokoj in pride do »upokojskega zloma« ali celo smrti, saj so bili v svojem aktivnem obdobju enostranski in jih poleg dela ni zanimalo nič drugega.

Vpliv stresa na naše zdravje pa je sicer v majhni meri odvisen tudi od spola. Ženska ima pred moškim namreč to prednost, da je z »estrogenimi« hormoni nekoliko zavarovana pred posledico stresa – okvare ožilja in srčnim infarktom. Vendar nam ta podatek sam po sebi še ničesar ne zagotavlja.

Dokazano je, da stres ogroža vse ljudi in, da je nujno, da se ga naučimo premagovati.

M. P.

## Nagrajenci nagradne križanke

Reševalci križank ste nam spet poslali veliko število rešitev, nekateri pa tudi nekaj pripomb, sugestij in predlogov o tem, kakšne križanke si želite, kako zahtevne naj bodo in seveda tudi, da jih objavljamo redno in vsaki številki.

Naslednja križanka bo objavljena v prihodnji številki, za zadnjo, objavljeno v februarški številki Gradisovega vestnika, pa so bile nagrade razdeljene takole:

10.000 din – Marica Ranzinger, 61430 Hrastnik, Debelakova 3

8.000 din – Milan Požar, tozd GE Jesenice

7.000 din – Renata Vaš, Maribor, Studenška 102

6.000 din – Jožica Bogdanovič, tozd Nizke gradnje Maribor

5.000 din – Vojteh Pečlin, Ljubljana, Ptujška 12

Čestitamo!

Uredništvo



Po končanem šolanju in obveznem pripravništvu morajo vsi učenci opraviti pripravniški izpit. V lanskem letu ga je opravilo 78 štipendistov do četrte izobrazbene stopnje, letos pa že 27 in sicer v Celju, Kopru, Ravnah na Koroškem, Gradbeni operativi Ljubljana, OGP in Spo. Na pripravniškem izpitu kandidat odgovarja na vprašanja iz treh področij – splošnega, strokovnega in iz varstva pri delu. Pred teoretskim delom izpita opravi vsak kandidat praktični preizkus na gradbišču. Njegov izdelek oceni strokovna komisija.

Učenci tozda GE Celje so pripravniške izpite opravljali na gradbišču stanovanjske soseske Dolgo polje I. Med njimi je bil tudi Bedrudin Šljivar, zidar. Bil je uspešen, tako kot tudi drugi kandidati, zato jim je vodstvo gradbišča in tozda pripravilo skromno zakusko.

### Seminar inštruktorjev

## Koristna izmenjava izkušenj

Po planu izobraževanja in usposabljanja gradbenih inštruktorjev v Gradisu je februarja potekal dvodnevni seminar na Pohorju. K uspešnosti seminarja je veliko pripomogla pestra vsebina aktualnih tem, kot tudi pripravljenost predavateljev, ki so z metodo komuniciranja močno pritegnili slušatelje k sodelovanju.

Predvsem zanimiva in koristna je bila izmenjava učno vzgojnih procesov in raznih delovnih izkušenj. Starejši inštruktorji in vzgojitelji v samskih domovih so nakazali zanimive izkušnje, kot metode dela z mladostniki, ob končni ugotovitvi, da mora biti inštruktor predvsem človek-človeku-človek.

Živimo v času, ko mladi zahtevajo povsem nove metode usposabljanja, saj je z uvedbo usmerjenega izobraževanja ostalo malo časa za praktični pouk. Prihaja le čas, ko po dolgoletnem popolnem razvrednotenju gradbenih poklicev, le-ti spet pridobivajo svojo pravo mesto in ceno v naši družbi. Bile so podane tudi pripombe na prehitro rast kvalifikacije z internim izobraževanjem.

Konjunktura gradbeništva je mimo, morali bomo vzgajati in izobraževati kvalitete KV kadre širokih profilov, le tako bomo lahko kvalitetni, konkurenčni in prilagodljivi potrebam gospo-

darstva. Gradis je firma, ki ima najbolj urejen izobraževalni sistem v gradbeništvu Slovenije, imemo dober vzgojni kader, ki je do sedaj izobrazil množico strokovnjakov raznih poklicev; lahko smo ponosni na to.

Ne moremo pa biti ponosni na to, da nočemo ali ne znamo teh kadrov zadržati v kolektivu; nam to preprečuje ali uravnilovka v nagrajevanju. Tako izobražujemo kadre za druge, ki so pripravljeni kvalitetnega strokovnjaka boljše plačati, zato večina pri nas izobraženih delavcev dela širom po Jugoslaviji, pa tudi izven. Se sploh zavedamo, da vse to veliko stane?

Ne smemo se zadovoljevati samo z velikim številom KV delavcev na papirju, ampak z manjšim in večjo kvaliteto, če hočemo biti monoliten kolektiv. Tega naj bi se zavedalo naše vodstvo, predvsem pa kadrovske službe.

Ludvik Rudolf



Čestitke za 8. marec niso dovolj

# Ženski je potrebno priznati njeno mesto v družbi

**Biti ženska? V družbi kot je naša je to ne le sila naporno, temveč mnogokrat celo nečastno in zavrženo. Zakaj? Zato, ker so družbene usmeritve, ki veljajo pri nas že nekaj desetletij, postavile vse na glavo. V duhu enakosti, enakopravnosti in »višjih« ciljev socialistične usmeritve so žensko hudo izpostavile.**

Tudi uveljavljanje v družbi lahko prispeva k vsesplošno dobremu, vendar ne na škodo materinstva, njegovega velikega poslanstva, ki je za vsako zdravo dobro družbo najtnejši temelj.

Vsa čast tistim redkim uspešnim ženskam, ki jim je uspelo poleg tega ustvariti in obdržati še tople dom, napolnjen z resnično, pravo ljubeznijo, ljubečega moža in zdrave otroke. Toda uveljavljati se v družbi na škodo materinstva, je nepopravljivo dejanje za posameznika in s tem za družbo, ki tako zgublja zdrave temelje človeštva.

Že dobri dve desetletji srečujem na ulicah mesta rano jutraj matere. Oprtane s torbami in vrečkami hitijo. Dojenček v naročju, drugi komajda caplja ob mami.

Buditi otroke že skoraj sredi noči, jih dan za dnem dajati v tuje roke in jih prepuščati tuji vzgoji, se potem čimbolj popolno prodajati za mesečno plačo, ob vrnitvi domov garati naprej in v par urah skušati otroku na-

krat po sto let bo preteklo, ko bodo naši zanamci še govorili o svojih prednikih v slovenskem jeziku.

Že z rojstvom bi morala ženska svoje priznано mesto v družbi dobiti prav zato, ker je ženska, ker je njeno poslanstvo matere nekaj veličastnega in ker je prav zato za sleherno zdravo družbo neprecenljivega pomena. Pri vzgoji človeka še tako vrhunska

družba s svojimi institucijami ne more zamenjati matere. Vrnimo materam čast, ki jim gre in jim s spreobrnjenim odnosom do življenja priznajmo njihovo mogočno poslanstvo.

Biti človek in napraviti družbo človeško, je velika obveznost in dolžnost vseh, moških in žensk, ki nas je Bog (ali narava) postavila na ta planet.

Ivanka Golob



**Ferdo Kališnik**, gradbeni delovodja, je bil v tozdu od leta 1949.



**Frane Pavlič**, gradbeni delovodja je bil v tozdu od leta 1948.



**Ivan Špiranec**, gradbeni delovodja je bil v tozdu od leta 1949.



**Muharem Mamić**, strojnik gradbene mehanizacije, je bil v tozdu od leta 1961.

Upokojenci v tozdu GE Ravne

## Veterani odhajajo

Če človek preživi več kot pol svojega življenja pri eni firmi, je ta takorekoč njegov drugi dom. V pokoj odhaja generacija, ki je bila pionir Gradisa na Koroškem. Živeli in delali so v najtežjih pogojih povojnega obdobja do današnjih dni.

Kljub trdemu delu in težkemu življenju, so jim ostali le lepi spomini, slabo so pozabili. Če jih človek takole posluša med pogovorom, skoraj da ne bi verjel, kaj vse so preživeli. Ob teh ugotovitvah imamo danes, kljub težavam, zlate čase. Ne da se napisati dovolj zahvalnih besed za vse vložene napore, da bi tem ljudem poplačali njihov prispevek celotnemu kolektivu Gradisa. Z njihovo pomočjo je zgrajena takorekoč celotna Koroška in še mnogo objektov širom Jugoslavije in v svetu.

Kot so bili delovni v firmi, so bili tudi doma.



**Milan Majžir**, gradbeni delovodja je bil v tozdu od leta 1965.



**Viktor Felker**, gradbeni delovodja je bil v tozdu od leta 1952.



**Karel Ficko**, gradbeni delovodja je bil v tozdu od leta 1952.



**Maja Stepišnik**, obradelovodja je bila v tozdu od leta 1957.

## HUMOR

### Dieta

- Ženi sem pred tremi meseci kupil konja, da bi shujšala...
- In kakšen je uspeh?
- Konj je lažji za 15 kil...

### Definicija

- Oči, kaj je to zakon?
- To je kovačija, kjer mož in žena skupaj kujeta srečo...
- Aha, zdaj pa vem, zakaj je pri naših sosedih vedno tako hrupno!

### Slovenščina

- No, otroci. Oblikovali bomo stavke z osebnimi zaimki jaz, ti, on, ona... Janezek, če tvoj očka zvečer reče »Jaz grem zdaj malo ven...«, kaj mu odgovori mama?
- Ti boš ostal doma!



Let na peti kontinent (4)

## Življenje v Avstraliji

Avstralija je mlada federalna država z hitrim razvojem, ki še ni dosegel vrhunca. Po podatkih neke ameriške raziskovalne organizacije je Avstralija od 150 ocenjenih držav po kvaliteti življenja na svetu tretja, za ZDA in Švico in pred Kanado, Švedsko, Francijo, Italijo, Avstrijo in Zahodno Nemčijo. Za ocenjevanje so vzeli naslednje osnove: gospodarstvo, kulturo, rekreacijo in okolje, stroške življenja, zdravstvo, infrastrukturo, politično stabilnost in svobodo.

V Avstraliji obstaja privatna in državna lastnina. Državne so železnice, pošta, letalstvo, nekaj strateških surovin in gozdovi. Tudi šole so pretežno v pristojnosti države, predvsem tehnične in visoke. Prednosti privatnih šol, tako trdijo, je nekaj kvalitetnejši pouk, zato pa je na njih šolanje dražje. Enako je v zdravstvu. Obstajajo državne in privatne ordinacije, prav tako tudi bolnišnice. Privatne usluge v ordinacijah ali bolnišnicah so jasno dražje.

Zanimivo je, da dobi vsak Avstrelac po 65. letih starosti neke vrste pokojnino, ne glede na to, če je kdaj delal, ali ne. Višina te pokojnine pa je takšna, da se človek zelo skromno preživlja. Višina pokojnin tistih, ki so si jih zaslužili z delom, so sicer različne, vendar primerne za dostojno življenje. Upokojenci imajo vsepovsod popust, od 20 do 50 odstotkov.

Obstaja pa še posebnost, ki bi je bilo vredno upoštevati tudi za nas. Če nekdo poseduje nepremičnine in kapital v banki, ki presega nek določeni limit, pokojnine ne dobi, ker smatrajo, se lahko preživlja z rento.

Morda bi kdo pomislil, da se da kaj prikriti, kar mi radi počnemo, vendar tam te možnosti praktično ni. Čeprav nimajo osebnih izkaznic imajo dobro računalniško banko podatkov in zelo natančen in strog davčni režim. Vsak njihov državljan je re-

gistriran v njihovi računalniški mreži z vsemi podatki o rojstvu, premičninah in nepremičninah ter kapitalu v banki. Davkarija ima celo večjo oblast kot policija, vedno vztraja pri čistih računih. Kakršen koli drugi način poslovanja pa se strogo kaznuje, da odvrne še tako »hrabre«, ki bi radi poslovali »po svoje«.

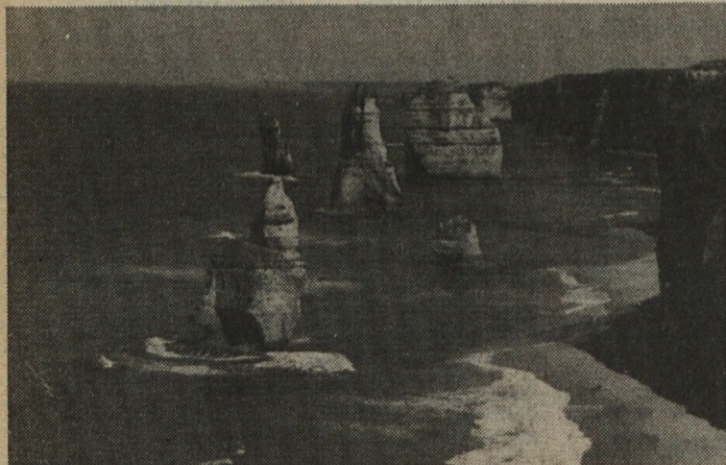
Kljub temu, da je njihov standard visok, pa se na drugi strani pojavlja tudi že druginja. Tisti, ki imajo kapital, tega ne čutijo, čutijo pa mlade družine, ki začenjajo na novo ob nakupu nepremičnin in premičnin. Lahko bi rekli, da je tudi tam že kriza.

Velik problem Avstralije je oddaljenost, tako od drugih celin kot velike razdalje znotraj dežele. To čutijo predvsem veliki farmarji, ki živijo v notranjosti dežele, tisoč in več kilometrov oddaljeni od mest. Edina zveza z bolj naseljenimi kraji so lastna manjša letala. Velike oddaljenosti povzročajo mnogo nevšečnosti, še posebej v primeru bolezni, zaradi pouka oziroma šolanja. Za obisk teh oddaljenih bolnikov morajo tudi zdravniki uporabljati letala. Tak obisk ni poceni, pride pa v poštev le v veliki sili.

Pouk osnovnošolcev se odvija preko avdiovizualne tehnike, torej preko radia in kaset ter preko video kaset ali direktno preko TV omrežja.

Konec prihodnjic.

Ludvik Šnajder



Igra narave ob avstralski obali – »Dvanajst apostolov«.

V spomin

## Marjan Kopušar

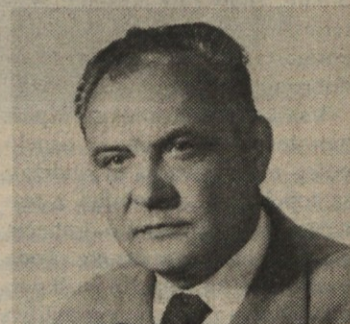
V petek, 10. februarja 1989 smo se zadnjič poslovili od sodelavca, prijatelja in tovariša Marjana Kopušarja. Pred osemintridesetimi leti je začel svojo delovno pot v Gradisu, v Šoštanju. Leto kasneje je bil premeščen v takratni centralno planski oddelek, nato na glavno direkcijo gradbenih podjetij Slovenije, po odslužitvi vojaške obveznosti pa je ponovno delal v Gradisu, v Šoštanju.

Delovne potrebe so narekovala, da je 1965. leta prevzel delo splošno kadrovskega področja v Gradisovi enoti v Frankfurtu in nato v Münchnu. Po vrnitvi v matični Gradis tozde Celje, je prevzel obsežna dela vodenje samoupravnega tajništva.

Svoje delo je Marjan Kopušar opravljal z vestnostjo in doslednostjo, ki ni poznala izjem. Vsi smo ga poznali kot tihega, skromnega moža, sotovariša, ki je vedno pomagal vsakomur, vedno le dajal in ni nikoli nič zahteval. Pripadnosti Gradisu ni izražal z besedami, čutila se je v njegovem delu, v vsakem njegovem koraku, v vsaki nalogi, ki jo je prevzel in opravil vedno brez oporekanja in dosledno.

Svoje življenje je posvetil delu v Gradisu in skrbi za družino, za vzgojo in pripravo za življenje svojih dveh hčera, za dom, ki sta ga z ženo zgradila. Ob vsem tem je Marjan Kopušar našel čas za delo na družbenopolitičnem področju v podjetju in izven njega, pri čemer je bil predan tistim globokim in poštenim idealom, ki so danes lastni le malokateremu.

Ko je pred dobrima dvema mesecema odšel iz službe, ni nihče pomis-



lil, da se ne bo vrnil nikoli več. Na njegovi mizi je ostalo delo, ki bi ga naslednji dan končal. Ni mu bilo dano, da bi izpolnil cilje, ki si jih je še zadal na delovnem mestu, ter da bi dočkal upokojitev in se posvetil svojim domačim.

Zdi se, ko da je njegova usoda v stihih:

Na srečo nisem rojen,  
usodo svojo vem in znam,  
to znam, da sem obsojen,  
in čutim bolečino sam.

Lahko je zamenjati delavca, človeka, kot je Marjan, se nadomestiti ne da. Za njim ostaja praznina, z nami pa bo živela njegova podoba kot lik poštenosti in pripadnosti, ki mu je vredno slediti.

A. R.

## Abrahami

Marec je mesec v katerem je v Gradisu najmanj Abrahamov, sodelavcev, ki so ali pa še bodo napolnili 50 let. Tako malo jih je, da se je prvič zgodilo, da imamo več 60-letnikov kot Abrahamov.

Ob življenjskem jubileju slavlencem čestitamo, želimo jim vse najboljše, še na mnoga zdrava leta in prijetno praznovanje.

- Albin Pernat – Kovinski obrati Maribor
- Marjan Leon Gašparič – Biro za projektiranje Ljubljana
- Alija Hodžić – GE Jesenice
- Ivan Jalšovec – GE Maribor
- Božidar Kramar – DSSS Ljubljana

## 60-letniki

Kar tri 60-letnike imajo v Nizkih gradnjah, po enega pa v GE Maribor, na Ravnah in Jesenicah in sicer:

- Mirko Amidžić – GE Nizke gradnje Maribor
- Mićo Kozić – GE Jesenice
- Josip Palir – GE Nizke gradnje Maribor
- Ivo Mamić – Gradbena operativa Ljubljana
- Alija Kečo – GE Nizke gradnje Maribor
- Ivan Špiranec – GE Ravne na Koroškem

M. F.





Borisu Urbancu, najboljšemu kegljaču v letu 1988 je priznanje podelil Avgust Likovnik, nekdanji tudi sam odličen kegljač.

## Zgodovina kegljanja (2)

# Kegljanje v Jugoslaviji

V zadnji številki (369) našega Vestnika sem bralce seznanil z razvojem kegljaškega športa v svetovnem merilu. Ugotovili smo, da so bili nekateri rekviziti za kegljanje najdeni v eni od starih egipčanskih grobnic iz leta 5200 pred našim štetjem in tako lahko računamo, da poznamo kegljanje že več kot 7000 let. Povedano je bilo tudi, da so se prve organizirane športne igre v kegljanju pričele v Nemčiji v 18. stoletju in povedano je bilo tudi, da se je Jugoslavija zlasti po osvojitvi zelo aktivno vključila v celotno dogajanje in da je danes kegljanje šport, ki združuje vse več članov in ljubiteljev tega športa.

In ker sem v prejšnji številki Vestnika obljubil, da bom o razvoju kegljaškega športa v Jugoslaviji, Sloveniji in pri Gradisu nekaj več napisal, sedaj to obljubo izpolnjujem.

Iz raznih dokumentov je razvidno, da so bila pri nas že leta 1920 organizirana športna kegljaška tekmovanja predvsem na področju Zagreba in v nekaterih mestih v Vojvodini.

Leta 1932 pa je ta šport že toliko napredoval, da je bila ustanovljena Kegljaska zveza Jugoslavije s sedežem v Zagrebu. Potrjena so bila pravila in pravilniki, določene krogle (iz trde gume), izvršena je bila registracija klubov in tekmovalcev. Leta 1939 zagrebški klubi izstopijo iz Kegljaska zveze Jugoslavije in zveza životari vse do leta 1949.

Toda takoj po vojni ugotavljamo velik polet v organizaciji kegljaških klubov v Hrvatski, Sloveniji, Vojvodini in delno tudi v BiH s centrom v Sarajevu. V Beogradu je bil nosilec kegljaškega športa kegljaški klub Partizan, ki je bil organiziran leta 1946. Zopet se je pokazala potreba po višji organiziranosti in leta 1948 je začel delovati iniciativni odbor za ponovno ustanovitev Kegljaska zveze Jugosla-

vije (katerega je vodil Jože Jandrič).

• Leta 1948 je v Pragi mentor naših keljačev **Božo Kombar** postavil najvišji rezultat na mednarodnih kegljaških tekmovanjih s 927 podrtimi keglji, kar je IBA priznala za evropski rekord.

Leta 1949 je bila ustanovljena skupščina Kegljaska zveze Jugoslavije, istega leta pa je na Dunaju **Stanko Hlodnik** osvojil kot posameznik evropsko prvenstvo s 868 podrtimi keglji.

Leta 1953 je Jugoslavija na svetovnem prvenstvu v Beogradu osvojila svetovno prvenstvo moških in ženskih ekip. Na tem tekmovanju je **Jelena Šniecek** s 417 podrtimi keglji postala svetovna rekorderka in **Avdust Likovnik** svetovni rekorder z 934 podrtimi keglji.

Po vzorno izvedenem svetovnem prvenstvu na asfaltnih stezah in po osvojitvi zgoraj navedenih rezultatov je bil naš delegat na kongresu v Zürichu izvoljen za predsednika FIQ-a in sedež FIQ-a se je prenesel v Jugoslavijo. Pozneje je bil prenesen v ZDA (v Milwaukee), sedež asfaltne sekcije pa na Dunaj. Leta 1953 je Kegljaska zveza Jugoslavije združila republiške kegljaške zveze Hrvatske, Slovenije, Srbije, BiH in Črne gore. Znotraj zveze povezuje tudi sorodne športe, zlasti balinanje in kegljanje na ledu.

F. Hočevnar

Prijaviti se je treba do 30. marca

## Razpis za letovanje v ČSSR

Konferenca OOOZS GIP Gradis bo tudi letos ponovno organizirala letovanje naših delavcev in njihovih svojcev v ČSSR in sicer: od 16. do 26. avgusta in tudi od 2. do 12. julija. Drugi termin bomo organizirali le v kolikor bomo imeli zadostno število prijav.

Če ne bomo prejeli dovolj prijav naših delavcev oziroma njihovih družinskih članov, bomo sprejemali tudi prijave zunanjih interesentov. Za ožje družinske člane štejemo zakonce in otroke, ki živijo z delavcem Gradisa v skupnem gospodinjstvu.

Planiramo, da bodo stroški letovanja na osebo znašali za zaposlene v Gradisu in družinske člane 1.060.000 din, za druge interesente pa 1.125.000 din. V ceno je všteti 11 polnih penzionov, stroški prevozov, vstopnine za ogledne in organizacijski stroški.

Cena se lahko poveča v primeru povišanja penzijske cene v počitniških domovih Gradisa ali cene prevoza. Nudimo možnost obročnega plačila s tem, da morajo stroški biti poravnani do odhoda.

Program letovanja je bil objavljen v februarški številki Gradisovega vestnika. Prijavljeni bodo podrobnejše programe letovanja in druge potrebne napotke prejeli skupaj z obvestilom o odobritvi letovanja do 15. aprila 1989.

V času bivanja v ČSSR bodo organizirani izleti in ogled nekaterih znamenitosti in seveda organiziran in prosti ogled Prage. Veliko možnosti bo seveda tudi za zabavo in ples. V planinskem domu bo možno tudi kopanje v odprtem bazenu.

Prijave za letovanje bodo zbiral kadrovske službe tozdov in delovnih skupnosti. Zbrane prijave je potrebno poslati Konferenci OOOZS do 30. marca 1989 na priloženih obrazcih, z vsemi zahtevanimi podatki.

Prijave lahko pošljete tudi neposredno Konferenci OOOZS GIP Gradis, Ljubljana, Šmartinska 134 a, tudi na obrazcu, ki ga dobite v kadrovskih službah.

Ob prijavah računamo z dobršno mero resnosti, saj kasnejše odjave povzročajo nevšečnosti prijavljenim in organizatorju.

Konferenca OOOZS Gradis

Boris Urbanc na Polarnem pokalu na Švedskem

## Elitni kegljaški turnir

V Finspångsu na Švedskem je bil v drugi polovici februarja tradicionalni elitni kegljaški turnir za Polarni pokal. V hudi svetovni konkurenci je nastopilo tudi jugoslovansko zastopstvo v katerem je bil tudi dvakratni svetovni prvak z zadnjega svetovnega prvenstva v Budimpešti, Boris Urbanc iz KK Gradis.

Na ekipnem tekmovanju – dva kegljača in ena kegljačica – je med devetimi reprezentanca-mi zmagala Romunija z 2290, pred Jugoslavijo, za katero so nastopali Permanova – 410 kegljev, Dragaš – 885 kegljev in Urbanc 929 – kegljev, ki so skupaj podrl 2224 kegljev, tretjo Avstrijo 2201 itd.

Drugi dan so nastopali v posamični konkurenci za odprto prvenstvo Švedske. Med moškimi je nastopilo 70 kegljačev,

zmagal pa je Romun Boariu, ki je podrl 1004 keglje in s tem za 30 kegljev izboljšal rekord kegljišča, drugi je bil trikratni svetovni prvak Madžar Csany, ki je podrl 966 kegljev, tretji naš Urbanc z 949 podrtimi keglji, četrti Dragaš – 920 kegljev itd.

Tako razburljivega in kvalitetnega finala na Polarnem pokalu, kot je bilo letos, še ni bilo nikoli. Boris Urbanc je zadovoljen z doseženim.

C. P.





Franc Hočvar, podpredsednik KK Gradis prejema priznanje, podeljuje ga predsednik Kegljarske zveze Slovenije Avgust Likovnik, za najboljšo moško člansko ekipo v letu 1988.

Podeljena priznanja kegljačem za leto 1988

## Lani najboljši v Sloveniji

Najboljšim slovenskim kegljačicam, kegljačem in klubom v letu 1988 so v prostorih Iskre v Ljubljani, podelili zaslužena priznanja na slovesnosti, ki je bila 22. februarja, izročil pa jih je predsednik Kegljarske zveze Slovenije Avgust Likovnik.

Najboljši igralci sta bili Jožica Šeško in Sonja Mikec iz celjskega EMO, najboljši igralec je bil Boris Urbanc iz KK Gradis, najboljši mladinec Boris Benedik iz kranjskega Triglava in najboljša mladinka Tončka Škafar iz SCT.

Priznanja so prejeli tudi najboljši klubi KK Gradis in EMO Celje v moški in ženski članski konkurenci ter mariborski Branik in Triglav iz Kranja v mladinski konkurenci. Klub leta v Sloveniji za leto 1988 je EMO Celje.

C. P.

Prva zvezna kegljaška liga

## Še dva poraza Gradisa

Drugi del prvenstva v prvi zvezni kegljaški ligi je za kegljače Gradisa manj uspešen. V prvem delu so zgubili samo dvakrat – obakrat v Zagrebu proti Medveščaku in Grmoščici, v drugem pa so doživeli že tri poraze in sicer vse tri v gosteh – proti Brodosplitu, reškemu (o tem smo že pisali v prejšnji številki), reškemu Kvarnerju in skopskemu Rabotničkim, do konca pa je še pet kol.

# GRADISOV VESTNIK



je glasilo delovne organizacije GIP GRADIS

Izdaja ga odbor za informacije: Srečko Friš – predsednik, člani: Marjan Čebokli, Aleksander Bojanić, Franjo Štromajer, Polona Kežar in Milan Marčič – tajnik.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik: Cveto Pavlin.

Člani uredniškega odbora: Sonja Vršič, Zoran Debelak, Emil Korenjak, Ivanka Golob in Ludvik Rudolf.

Tisk: Tiskarna Ljudska pravica Ljubljana

Naklada: 8.800 izvodov

Naslov uredništva: GIP GRADIS, Gradisov vestnik, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Telefon: (061) 441-422, int. 232 in 220

Narava močnejša od želja

## Zimski ŠIG odpovedan

Komisija za šport in rekreacijo pri Republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije se je skupno s tehničnim izvajalcem letošnjih 27. zimskih športnih iger gradbincev Slovenije odločila, da tekmovanje zaradi neugodnih snežnih razmer dokončno odpove.

Istočasno z odpovedjo je bil poslan razpis za letne športne igre gradbincev Slovenije, ki se bodo začele z enomesečnim zamikom, glede na pretekla leta. Prvi bodo začeli šahisti in sicer v Ljubljani v začetku aprila. Med letošnjimi organizatorji bo ponovno tudi Gradis in sicer bomo prevzeli kegljanje.

Več o razpisu in posameznih organizatorjih predtekmovanj, pa v prihodnji številki.

M. K.

V 13. kolu so doma premagali osiješki Kandidit, naslednji dan pa še Zanatlijo iz Bosanske Gradiske. Na prvem srečanju je bil izid 5410 : 5261, na drugem pa 5280 : 5163. Proti Kandiditu so naši metali takole: Ivačić 942, Janša 897, Urbanc 916, Zdešar 876, Juvančič 971 in Bizjak 294 – Blaha 514; proti Zanatliji pa: Ivačić 871, Janša 847, Blaha 888, Zdešar 850, Juvančič 881 in Urbanc 943.

Sledila so tri gostovanja, s katerih so se naši kegljači vrnili dvakrat poraženi, presenetljiv pa je bil predvsem poraz s skopskim Rabotničkim.

Najprej je sledil poraz s Kvarnerjem. Izid je bil 5346 : 5221. Gradisovci so metali takole: Ivačić 867, Janša 855, Zdešar 399 – Blaha 411, Urbanc 932, Juvančič 892 in Bizjak 865.

Proti ajdovski Tekstini so naši metali nekaj bolje in sicer: Urbanc 896, Ivačić 901, Juvančič 866, Blaha 872, Zdešar 867 in Bizjak 906. Izid je bil 5308 : 5130.

Poraza proti Rabotničkim skoraj nihče ni pričakoval, saj je to moštvo z dna lestvice, ki se bori za obstanek v prvi zvezni li-

gi. Izid je bil 5293 : 5232, naši pa so dosegli naslednje rezultate: Ivačić 877, Urbanc 927, Juvančič 906, Blaha 827, Janša 829 in Bizjak 868.

Do konca tekmovanj v prvi zvezni kegljaški ligi je še pet kol, o vrhu lestvice pa bo odločalo že naslednje kolo, ki bo na vrsti 11. in 12. marca, ko bodo kegljači Gradisa gostili vodilni moštvi Medveščaka in Grmoščice.

Čez teden dni, 18. marca, bo na našem kegljišču republiški derbi, v katerem se bodo gradisovci pomerili z mariborskim Konstruktorjem. V zadnjih dveh kolih gredo naši kegljači obakrat v goste – k 13. maju v Novi Sad in k Partizanu v Beograd. Prvenstvo se bo končalo 26. marca.

C. P.

## Igre bodo 11. marca

Letošnja »zelena zima« je zagodla prirediteljem smučarskih tekmovanj. Številna so odpovedana, druga pa predstavljena na poznejše termine.

Tudi z Gradisovimi 28. zimskimi športnimi igrami je bilo podobno. Prvi termin, ki je bil rezerviran za 18. februar, je bilo treba prestatiti.

Pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da je na smučiščih le zapadlo nekaj snega in da bodo igre 11. marca na Kobli. O rezultatih bomo poročali v naslednji številki, ki izide 11. aprila.

C. P.

Tabela je pred nadaljevanjem prvenstva takšna:

|               |           |           |          |          |              |           |
|---------------|-----------|-----------|----------|----------|--------------|-----------|
| Medveščak     | 17        | 17        | 0        | 0        | +2744        | 34        |
| Grmoščica     | 17        | 14        | 0        | 3        | +1819        | 28        |
| <b>Gradis</b> | <b>17</b> | <b>12</b> | <b>0</b> | <b>5</b> | <b>+1271</b> | <b>24</b> |
| Kvarner       | 19        | 12        | 0        | 7        | +958         | 24        |
| Brodosplit    | 18        | 11        | 1        | 6        | +2052        | 23        |
| Konstruktor   | 17        | 9         | 0        | 8        | +1028        | 18        |
| Kandidit      | 18        | 9         | 0        | 9        | -726         | 18        |
| Partizan      | 18        | 6         | 1        | 11       | -845         | 13        |
| Rabotnički    | 18        | 6         | 0        | 12       | -3240        | 12        |
| Tekstina      | 19        | 4         | 0        | 15       | -1524        | 8         |
| Zanatlija     | 18        | 3         | 0        | 15       | -1740        | 6         |
| 13. maj       | 18        | 3         | 0        | 15       | -1827        | 6         |